

Örebro Universitet

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socialt arbete

Examensarbete

Kandidatnivå, 15 högskolepoäng

VT 2020

“Allt man läser blir ju helt annorlunda när man upplever det”

**En kvalitativ studie om övergången från utbildning till arbete med fokus
på skolkuratorer**

Narmin Abdullayeva

Ellinor Friberg

Handledare:

Britt- Louise Toresson Blohm

“Allt man läser blir ju helt annorlunda när man upplever det” - En kvalitativ studie om övergången från utbildning till arbete med fokus på skolkuratorer.

Narmin Abdullayeva & Ellinor Friberg

Örebro Universitet

Institutionen för juridik, psykologi och socialt arbete

Socialt arbete

Examensarbete på kandidatnivå, 15 högskolepoäng

VT 2020

Sammanfattning

Skolkuratorer är en viktig del av det svenska skolsystemet och deras närvaro i skolor är reglerad enligt lag, men det finns brist på studier som undersöker skolkuratorers upplevelser av övergången från utbildning till arbete. Syftet med denna uppsats är att undersöka skolkuratorers upplevelse av övergången mellan utbildning och arbete, samt om socionomprogrammet ger dem tillräckliga kunskaper för att klara av sitt yrkesliv som skolkurator. Uppsatsen baseras på fem kvalitativa intervjuer med skolkuratorer som alla har en socionomexamen från senast 10 år sedan. Resultatet visar att övergången kan vara problematisk eftersom respondenterna saknar kunskaper om metoder och juridiska texter som vanligtvis används i en skolmiljö som det pedagogiska perspektivet och Skollagen (SkolL, SFS 2010:8009). De saknar även praktisk erfarenhet från utbildningen, som exempelvis mer samtalsmetodik. Det erhållna resultatet framställs i en tematisk analys där utbildning, yrkesroll och övergången mellan utbildning och arbete fungerar som huvudsakliga teman. Dessa teman analyseras sedan med hjälp av rollteorin och begreppet profession.

Nyckelord: socialt arbete, socionom, socionomprogrammet, skolkurator

"Everything you read becomes completely different when you experience it" - A qualitative study on the transition from education to work focusing on school counselors.

Narmin Abdullayeva & Ellinor Friberg

Örebro University

School of Law, Psychology and Social Work

Social Work

Undergraduate Essay 15 credits

Spring 2020

Abstract

School counsellors are a crucial part of the Swedish school system and their presence in schools is even required by law yet little seems to be known of their process of getting into their professional role. This essay aims to present the school counsellors' perspective on transition from education to work and how the theoretical and the practical aspects of the social work education helped them get into their professional role. The essay is based on five qualitative interviews with school counsellors who all got their social worker degree within the past 10 years. The results are analysed with the help of role theory and the concept of profession. The findings show that the respondents have experienced a lack of practical experience from the education. Methods and legal texts typically used in a school setting such as the pedagogical perspective and Education Act (SFS 2010:800) are also something the respondents have experienced that they did not learn during their education.

Keywords: social work, social worker, social work education, school counselor

Förord

Vi vill tacka våra respondenter som har deltagit i studien och gett oss möjligheten att undersöka ett fenomen vi anser vara väldigt intressant och viktigt. Vi vill även tacka vår handledare Britt-Louise Toresson-Blohm för goda råd och vägledningen genom arbetets gång.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	1
1.1 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
2. BAKGRUND	2
2.1 SOCIONOMPROGRAMMET	2
2.2 SKOLKURATORER	3
3. TIDIGARE FORSKNING	3
3.1 ÖVERGÅNG UTBILDNING- ARBETE	3
3.2 FÖRBEREDELSE INFÖR ARBETSLIVET	5
3.3 YRKESROLL	5
4. TEORI	6
4.1 PROFESSION	6
4.1.1 <i>Professionell identitet</i>	7
4.2 ROLLTEORI	8
4.2.1 <i>Rollförväntning</i>	8
4.2.2 <i>Rollkonflikt</i>	9
5. METOD	9
5.1 INFORMATIONSSÖKNING	9
5.2 KVALITATIV METOD	9
5.3 URVAL	10
5.4 ANALYSMETOD	11
5.5 METODENS TILLFÖRLITLIGHET OCH ÅKTHET	11
5.6 METODDISKUSSION	12
6. ETISKA ÖVERVÄGANDEN	13
7. RESULTAT OCH ANALYS	14
7.1 UTBILDNING	14
7.1.1 <i>Erfarenheter från socionomprogrammet</i>	14
7.1.1.1 Analys av erfarenheter från socionomprogrammet	15
7.1.2 <i>Ålderns betydelse</i>	16
7.1.2.1 Analys av ålders betydelse	17
7.2 SOCIONOMYRKET	17
7.2.1 <i>Synen på socionomyrket</i>	17
7.2.1.1 Analys av synen på socionomyrket	18
7.2.2 <i>Förväntningar</i>	18
7.2.2.1 Analys av förväntningar	19
7.2.3 <i>Utveckling i arbetslivet</i>	20
7.2.3.1 Analys av utveckling i arbetslivet	21
7.2.4 <i>Konflikter i arbetslivet</i>	21
7.2.4.1 Analys av konflikter i arbetslivet	22
7.3 ÖVERGÅNG FRÅN UTBILDNING TILL ARBETE	23
7.3.1 <i>Analys av övergång från utbildning till arbete</i>	24
8. DISKUSSION	25
8.1 SLUTDISKUSSION	25
8.1.1 <i>Övergång från utbildning till arbete</i>	25
8.1.2 <i>Yrkesroll</i>	26

8.2 SLUTLIGA REFLEKTIONER	27
REFERENSLISTA	29

1. Inledning

Socialarbetare tenderar att ha ett avsevärt kortare förväntad arbetsliv jämfört med personer inom andra yrken. En studie gjort av Curtis, Moriarty och Netten (2010) visar exempelvis att en socialarbetares förväntade arbetsliv är åtta år jämfört med 15 år för en kvalificerad sjuksköterska eller 25 år för en läkare. Andra studier visar att socialarbetare som arbetar inom området barn och unga har en tendens att lämna sitt arbete redan inom ett till tre år (Faller, Grabarek & Ortégao, 2010; Gomez, Travis, Ayers-Lopez & Schwab, 2010). Enligt en undersökning gjord för att kartlägga socialsekreterares arbetssituation i Sverige beräknas var fjärde socialsekreterare vara missnöjd med sin nuvarande arbetssituation. Undersökningen visar även att sju av tio socialsekreterare har allvarligt övervägt att lämna sitt arbete som socialsekreterare de senaste åren (Akademikerförbundet SSR, 2018). Det är inte ovanligt att socialarbetare bevittnar svåra situationer ute i arbetslivet och måste ofta hantera de intensiva känslomässiga problem som de upplever i samband med det. Granskning och kritik från media och allmänheten är inte heller ovanligt för socialarbetare vilket kan vara svårt att ta itu med (Smith, 2005). Enligt en studie gjord av Hamama (2012) med syfte att undersöka känslan av utbrändhet bland socialarbetare som direkt behandlar barn och ungdomar visas det att socionomer som arbetar med barn och ungdomar har hög risk att uppleva utbrändhet. Nyexaminerade socialarbetare som upplever sin chef som mindre stödjande eller arbetsförhållanden som mindre gynnsamma löper större risk för att uppleva utbrändhet jämfört med dem som har fått handledning på jobbet (Hamama, 2012).

Övergången från att ha studerat till att börja arbeta kan många gånger vara problematisk. Socialarbetare är en grupp som inte minst har tenderat att uppvisa denna problematik. Det är vanligt att nyexaminerade socialarbetare upplever en oro och osäkerhet under sitt första arbete efter examen (Jansen, 2018). Enligt en studie gjord med syfte att undersöka socionomstudenters svagheter och styrkor anser socionomstudenter inte sig själva vara förberedda inför att möta klienter i arbetslivet. Faktorer som otillräckliga kunskaper och färdigheter förknippade med brist på praktisk erfarenhet ansågs bidra till studenternas osäkerhet i sin kommande yrkesroll (Toros, 2019). En annan studie genomförd i syfte med att undersöka socialarbetarnas arbetstillfredsställelse och avsikt att lämna yrket visar på att socionomer inte känner sig förberedda när de kommer ut i arbetslivet. Nyexaminerade socionomer nämner att de tvivlar på sin egen kompetens och saknar förtroende för utbildningen vilket leder till att de inte känner sig bekväma i rollen som socionom. Anledningen är att de inte anser sina förmågor och kunskaper att vara tillräckliga för det sociala arbetet som finns ute i arbetslivet. Den tvivel som nyexaminerade socionomer upplever på sin yrkesroll kan bidra till deras avsikt att lämna yrket (Hussein, Moriarty, Stevens, Sharpe & Manthorpe, 2014). Enligt Tham (2018) kan socialarbetare även uppleva tvivel på sin yrkesroll på grund av att deras syn på yrkesrollen inte överensstämmer med verkligheten. Studenternas förväntningar och syn på yrkesrollen kan därmed förändras när de möter på andra förväntningar ute i arbetslivet (Tham, 2018).

De flesta studier som finns inom ämnet övergång mellan utbildning och arbete är genomförda i andra länder och studier som genomförts i Sverige har främst haft fokus på socialsekreterare. En grupp av socionomer som inte varit föremål för studier är skolkuratorer. Akademikerförbundet SSR (2019) beskriver kuratorsyrket som ett yrke som blivit allt viktigare i samhället med anledning av den ökade psykiska ohälsan i samhället. I Sverige är skolkuratorers närvaro idag reglerad i Skollag [Skoll] (SFS 2010:800) kap. 2 § 25 som talar om att alla skolelever ska ha tillgång till kuratorer av hälsofrämjande skäl. Följande studie syftar till att undersöka hur skolkuratorer upplever övergången mellan utbildning och arbete.

Studien kommer belysa upplevelserna av att börja arbeta från att ha varit student och utvecklandet av yrkesrollen från att ha varit nyexaminerad. Det finns en brist på studier om skolkuratorers upplevelse av övergången mellan utbildning och arbete, samt upplevelser av utbildningens anpassning till kuratorsyrket. Dessa brister gör det adekvat att undersöka den kunskapsluckan.

Sammanfattningsvis pekar flera rapporter på att nyexaminerade socionomer har en benägenhet att sluta på deras arbetsplatser och de löper även risk för att bli utbrända. Rapporter visar även att det kan vara problematiskt gällande övergången från student till yrkesverksam. Att undersöka skolkuratorers upplevelser av övergången från utbildning till arbete kan således vara av relevans för socialt arbete. Vidare kan det beskrivas vara av relevans för nyexaminerade socialarbetare eller socionomstudenter som vill få en insyn på hur övergången till arbete kan se ut. Undersökningen kommer ske via semistrukturerade intervjuer vars resultat sedan kommer analyseras med hjälp av tematisk analys med bakgrund till studiens teoretiska ramverk; rollteori och begreppet profession.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka skolkuratorers erfarenheter av övergången mellan högre utbildning och arbete. Vidare är syftet att undersöka hur socionomprogrammet upplevs ge förutsättningar för att kunna utöva yrket som skolkurator. I denna studie kommer det att sökas efter svar på nedanstående frågeställningar:

- Vilka erfarenheter har skolkuratorer av övergången från utbildning till arbete?
- Upplever kuratorerna att socionomutbildningen ger en tillräcklig förberedelse i form av kunskaper och färdigheter för kuratorsyrket?
- Upplever skolkuratorer att synen på yrkesrollen förändrats i samband med ökad yrkeserfarenhet?

2. Bakgrund

I nedanstående avsnitt kommer en introduktion av studiens tema skolkuratorer och en beskrivning av deras roll och ansvar. Vidare kommer en beskrivning av socionomprogrammet att redovisas.

2.1 Socionomprogrammet

Socialarbetarutbildningar finns i många länder och de skiljer sig länder emellan. I Sverige startade utbildningar inom socialt arbete för ca 100 år sen, men det var inte förrän år 1977 som ämnet socialt arbete blev ett eget universitetsämne med egen bedriven forskning. Socionomutbildningen har sedan dess förändrats i flera aspekter. Eftersom samhället ständigt utvecklas måste även socionomutbildningen utvecklas för att hålla sig relevant till kunskapsnivån i dagens samhälle (Nygren, 2016). 2007 instiftades en ny examensordning för socionomutbildningen med nya mål som ledde till att socionomutbildningen blev en alltmer bredare utbildning. Samma år togs ett beslut om att sociala omsorgsprogrammet skulle tas bort och inslag från denna utbildning lades in i den nya socionomutbildningen. Den nya socionomutbildningen, likt den förra, är 3,5 år lång vilket ger 210 högskolepoäng vid fullföljd utbildning (Högskoleverket, 2009). Socionomprogrammet är numera en generalistutbildning och leder till en yrkesexamen för de studenter som uppfyller målen för en socionomexamen. Socionomexamen bygger på en bred kunskap om socialt arbete, vilket exempelvis genererar kunskap om sociologi och juridik (Kejerfors & Alexius, 2012). Socionomutbildningen har socialt arbete som huvudområde i alla nordiska länder och är ofta uppbyggd genom att de inledande terminerna ger en bred kunskapsbas till studenterna för att sedan smalnas av och

specialiseras i slutet av utbildningen. På de flesta lärosäten som erbjuder socionomutbildningen ligger ett stort fokus på sociala problem både hur det uppkommer och framställs såväl historiskt som idag (Nygren, 2016). Under utbildningens gång får studenten breda och kvalificerade kunskaper inom socialt arbete, vetenskapliga teorier och metoder. Programmet behandlar även personlig professionell utveckling, utveckling av yrkesrollen samt rör teman som exempelvis makt (Örebro universitet, 2019; Uppsala Universitet 2019).

2.2 Skolkuratorer

Enligt Skollag (2010:800) skall alla skolor ha en skolkurator och ett elevhälsoteam. Skolkuratoren ska fungera som en expert inom det psykosociala arbetet och är ofta utbildad socionom, ett flertal kuratorer har även kompletterat socionomutbildningen med en utbildning inom psykoterapi (Akademikerförbundet SSR, 2019). Skolkuratorns uppgift handlar i stort om att införa psykosocialt arbete till skolan för att på det sättet hjälpa elever att klara målen. Skolkuratoren ska även se eleven i helhetssammanhang, vilket innebär att se hur eleven har det inte enbart i skolan utan även få en förståelse för hur eleven har det hemma, i sina familjerelationer och i klassrummet. Vidare ska en skolkurator arbeta förebyggande och även arbeta för att minimera problem som kan uppstå och arbeta för att dessa problem inte ska förvärras. Något mer som profilerar skolkuratorsyrket är att de ska arbeta med handlingsplaner för att bland annat öka närvaron hos elever, handleda lärare vad gäller frågor som rör psykosociala fenomen, samt arbeta med värdegrund och likabehandlingsplaner. Arbetet ska bidra till elevers lärande, att eleverna ska må bra och utvecklas i skolan (Akademikerförbundet SSR, 2019). Skolkuratoren har oftast rektorn på skolan som chef och är anställd via skolan, dock kan en skolkurator även vara anställd av socialförvaltningen. Skolkuratoren ingår oftast i ett elevhälsoteam tillsammans med exempelvis en skolsköterska och specialpedagog. Yrkesrollen hos skolkuratorer påverkas av olika faktorer, några exempel är introduktion som nyanställd, utrymme för omvärldsbevakning samt möjlighet till professionellt nätverk. Handledning är viktigt för utvecklingen av professionalitet hos skolkuratorer. Vidare är fortbildning adekvat för skolkuratorer för att fördjupa sina kunskaper inom psykosocialt arbete. En skolkurator arbetar, precis som lärare, enligt Skollag (2010:800) och utifrån läroplanen. Utöver skollagen och läroplanen är Diskrimineringslagen (2008:567), Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och Barnkonventionen exempel på tillämpliga lagar för en skolkurator (Akademikerförbundet SSR, 2015).

3. Tidigare forskning

3.1 Övergång utbildning- arbete

Brzinsky-Fay (2014) beskriver att övergången från skola till arbete många gånger diskuterats utifrån såväl politiska sammanhang som inom forskning, men det är fortfarande ett ämne som är högst aktuellt. Anledningen till att ämnet är uppmärksammat beror bland annat på de stora konsekvenser ett misslyckande i övergången kan leda till. När övergången mellan skola och arbete går smidigt ges ett oberoende och en självständighet i yrkesrollen. Det leder också till att tillgången av kompetent arbetskraft på arbetsmarknaden bevaras. Ett misslyckande i övergången mellan skola och arbete ger många gånger istället stora konsekvenser i människors liv, vilket kan yttra sig i social ojämlikhet, polarisering och segmentering. Personer som saknar arbetslivserfarenhet drabbas oftast hårdare av svårigheter vad gäller övergång mellan utbildning och arbete (Brzinsky-Fay, 2014). Vuolo, Staff och Mortimer (2012) beskriver övergripande begreppet "*school-to-work transition*" eller översatt övergången från skola till arbete med process, övergång och förändring. Process handlar om förberedelser individen gör inför arbetslivet och processen fortlöper fram tills det att individen börjar arbeta. Övergången handlar om att gå från utbildning till arbete och slutligen förändring som innebär både

förändring privat och professionellt för individen. Författarna beskriver att övergången många gånger kan vara problematisk och lyfter att svag kontakt mellan skola och arbetsgivare som en orsak. Vidare beskrivs att studentens ambitioner och socioekonomisk bakgrund har betydelse för övergångs mönstret (Vuolo, Staff & Mortimer, 2012).

När en nyexaminerad socionom kommer ut på arbetsmarknaden är förväntningarna ofta komplexa från omgivningen och det ställs ofta höga krav på den nyexaminerade och dess mångkunnighet (Tham & Lynch, 2019). Tham och Lynch (2019) har gjort en intervjustudie i Stockholm tillsammans med tolv socialarbetare med syfte att få en förståelse för hur övergången mellan universitet till arbetsliv kan se ut samt undersöka hur professionell expertis utvecklar sig för nyexaminerade. I studien framkommer det att många nyexaminerade socialarbetare känner en oro och osäkerhet när de ska lämna skolbänken och istället börja arbeta. Vidare har Jansen (2018) genomfört en studie i Oslo där tolv socialarbetare intervjuades om deras första tid i arbetet. I studien framkom det ett mönster hos respondenterna gällande deras första tid från att ha gått från student till att bli yrkesverksam. Dessa mönster som var återkommande hos respondenterna var osäkerhet som nyexaminerad, känslomässiga påfrestningar och oförbereddhet/oförutsägbarhet. I studien framkom även att i Norge sker två perioder av praktik, men att komma ut och arbeta professionellt efter examen blir ändå annorlunda jämfört med att ha praktik. Skillnaden beskrivs främst handla om att personen får ett större ansvar som yrkesutövare jämfört med som student och förväntas vara självständig i sitt arbete. Något annat som beskrivits varit förekommande hos respondenterna i studien är att utbildningen har givit dem en förskönad bild av socialt arbete. Jansen (2018) beskriver vidare att det är omöjligt att till fullo förbereda studenter till att bli fullbordade professionella socialarbetare, utan det är något som måste utvecklas under tidens gång. Anledningen handlar om att det inte är möjligt att läsa sig till allt i skolan, utan professionalismen måste växa fram genom erfarenhet. Det har även visat sig att problematiken gällande att gå från student till yrkesverksam även gäller andra professioner inom människovårdande yrken. Toal-Sullivan (2006) har genomfört en kvalitativ intervjustudie i Kanada med sex arbetsterapeuter där hon undersökte upplevelsen av övergången från att vara student till att bli yrkesverksam samt hur första tiden i arbetet uttryckte sig. Studien har ett stort fokus på roller hos de professionella. Den begränsade praktiska erfarenheten respondenterna vittnade om ledde till en osäkerhet i respondenternas professionella roll. Stödet från kollegor i övergången beskrivs vara värdefullt för nyexaminerade. Hur respondenterna upplevde sin professionella roll påverkades även mycket av kollegors stöd.

Ohlsson (2009) har genomfört en studie inom området utveckling från student till yrkesverksam och undersökte sju nyutexaminerade sjuksköterskors upplevelser av första tiden i yrket. I studien framkommer det att den första tiden i utvecklingen från att varit student till att bli yrkesverksam kan präglas av oro och ångslan över att inte räcka till. Vid upplevelser av att inte räcka till kan interaktionen med kollegor påverkas negativt. Ohlsson (2009) beskriver vidare att det inte är ovanligt att nyexaminerade blir behandlade som om de fortfarande är studenter. En av de viktigaste faktorerna som krävs i början för att ge stöd åt den nyexaminerade beskrivs vara att det ska finnas tillgång till en mentor som kan stötta och vägleda personen. Något som dock har visat sig i denna undersökning är att den osäkerhet nyexaminerade många gånger kan uppleva i början av sin yrkeskarriär lägger sig när individen arbetat ett tag och fått erfarenhet. När första året har gått som nyexaminerad har oron och ångslan för många börjat släppa. Ofta har personen lärt sig sin yrkesidentitet och litar mer på sin egen förmåga. Med andra ord är det första året ofta problematiskt för nyexaminerade, men att denna problematik släpper med erfarenheten de får (Ohlsson, 2009).

3.2 Förberedelse inför arbetslivet

Beddoe, Davys och Adamson (2013) förklarar att det för arbetsgivare inom socialt arbete är av stor vikt att få kompetenta arbetare som dessutom stannar kvar på arbetet. Det är ingen hemlighet att socialarbetare tenderar att bli utmattade, stressade och sluta på sina arbeten. Författarna beskriver att av den anledningen är det nödvändigt att utbildningarna ger socialarbetare rätt förutsättningar för att klara sitt arbete på ett bra sätt. För socialarbetare är det viktigt att kunna hantera svåra situationer och känslor som kan uppstå till följd av det många gånger tuffa arbetet. Att förbereda studenterna för det kommande arbetslivet och det problem som eventuellt kan uppstå handlar om att lära ut identifiering av tidiga varningstecken för utbrändhet och att utveckla kunskapen om känslomässig utmattning. Jansen (2018) förklarar vidare att universiteten bör ta på sig ett allt större ansvar för att studenter ska känna sig förberedda när de kommer ut i yrkeslivet. Det är inte ovanligt att studenter har en bild av hur yrkeslivet kommer att se ut, som inte alls stämmer överens med verkligheten. Universiteten bör därför ta på sig ett större ansvar att signalera en realistisk bild av verkligheten. Vidare beskriver Cleak (2016) att socialt arbete har fått arbeta med en alltmer komplex "kundgrupp" och det leder i sin tur till att socialt arbete kräver välutbildade och professionella socialarbetare. Utbildningsprogram för socialt arbete måste därför vara anpassade för att studenter ska kunna bli professionella socialarbetare. Universitetet har ett ansvar att utbilda i grundläggande kunskaper om socialt arbete till studenterna för att förbereda dem till att bli kompetenta och professionella socialarbetare (Cleak, 2016).

Trots universitetets ansvar om utbildning är det viktigt att poängtera att det är riksdagen och regeringen som har ansvar över vilka mål, lagar och riktlinjer som ska styra universiteten. Examensmålen för socionomutbildningen finns reglerad i Högskoleförordningen [HF] (SFS 1993:100) och är således inget som det enskilda universitetet kan besluta om självständigt. I målen framkommer bland annat att studenten efter examen ska kunna utföra socialt arbete på individ, grupp och samhällsnivå. Studenten ska även kunna förstå, utreda och analysera sociala processer och problem, samt identifiera, strukturera, utreda och utvärdera insatser på samtliga nivåer. Universitetskanslersämbetet är den myndighet, i samverkan med andra myndigheter, som reglerar och kontrollerar att det som riksdag och regering bestämt efterföljs (UKÄ, 2017).

3.3 Yrkesroll

Toal-Sullivans (2006) studie visar att det inte är ovanligt att socionomer känner sig osäkra i sin yrkesroll. Studien visar att socialiseringen till att skapa sig en yrkesroll kan vara problematiskt för socialarbetare. Svårigheten beskrivs grunda sig i frågor om självförtroende, och en osäkerhet i rollen. Hussein, Moriarty, Stevens, Shape, och Manthorpe (2014) bekräftar tidigare påstående om att socionomer som kommer ut i arbete många gånger kan tvivla på sin yrkesroll och yrkesidentitet. Anledningarna beskriver författaren handla om att de upplever okunskap och inte tillräcklig kompetens för att komma ut i yrkeslivet. Pomare, Ellis, Churruca, Long och Braithwaite (2018) beskriver i sin studie att osäkerheten i yrkesrollen ofta uppkommer i mötet med klienter. Studien visar även att den osäkerhet som identifierats inte nödvändigtvis minskar med antal år av erfarenhet. Anledningen handlar bland annat om att det kan bli svårt att bli helt säker i sin yrkesroll med bakgrund till att det hela tiden kan uppstå främmande situationer i möte med klienter.

Jönsson (2019) har genomfört en undersökning i Stockholm, Göteborg och Malmö där 15 socialarbetare har intervjuats om bland annat deras uppfattning av sin yrkesidentitet. I studien framkommer det att historiskt sett har socialarbetaren kunnat identifiera sig i en "solidarisk roll", med andra ord en hjälpsam roll. På grund av nyliberala förändringar i samhället som lett till en minskad välfärdsstat har denna roll förändrats genom att det blivit en försvagning av

resurser till stödsystem i samhället för utsatta människor och grupper och det har således inte funnits utrymme att "se människan" utan socialarbetaren får en byråkratisk roll (Jönsson, 2019). Jönsson (2019) beskriver vidare att denna förändring har lett till motsägelsefulla förväntningar på rollen som socialarbetare vilket även har påverkat socialarbeters yrkesidentitet. Faktorer som effektiviseringar har lett till att det som många ser som det centrala med socialt arbete det vill säga hjälpa utsatta människor har blivit lidande, mer dokumentation och utredningsarbete har lett till mindre klientkontakt. Konsekvensen har då blivit att en del socialarbetare inom den kommunala sektorn upplever att "vem som helst" kan göra deras arbete och de upplever en osäkerhet och paradox gentemot sin yrkesidentitet (Jönsson, 2019).

Även Tham (2018) beskriver att under det senaste decenniet har det skett en förändring för socialarbetare gällande deras arbetsförhållanden. Det har blivit en försämring av arbetsvillkor, högre arbetskrav och en mindre direktkontakt med klienter. Dessa förändringar har lett till konsekvenser för socialarbetarnas professionella yrkesroll. Konsekvenserna yttrar sig bland annat i att socialarbetaren inte har samma syn på yrkesrollen gentemot vad som förväntas från organisationen. Studien visar att eftersom innehållet i arbetet i förhållande till socialarbetarnas syn och förväntning på yrkesrollen går isär tenderar socialarbetare att sluta på sina arbetsplatser. Förväntningar på yrkesrollen som går isär beskrivs bland annat handla om att socialarbetaren har en förväntan att i sin yrkesroll ha mycket tid med klienter där personen kan ge råd och stöd, men att ett allt högre arbetskrav i form av exempelvis fler ärenden, ger mindre tid för klienter. En stark drivkraft för många som jobbar inom socialt arbete är att arbeta nära människor i svåra situationer och hjälpa dem att göra en förändring i sin livssituation. Det är också många gånger motivet till att studenter söker sig till utbildningar med inriktning på socialt arbete. När det sedan visar sig att verkligheten inte levererar dessa förväntningar kan personen tvivla på sin yrkesroll (Tham, 2018).

4. Teori

I nedanstående avsnitt presenteras den teoretiska grund som uppsatsen vilar på. Det första teoretiska begreppet som beskrivs är begreppet profession som används för att analysera skolkuratorers yrkesroll och professionella identitet. Rollteorin är det andra teoretiska utgångspunkten och används för att förstå övergången från utbildning till arbete och rollövertagandet från student till yrkesverksam.

4.1 Profession

Profession är ett begrepp som används för att beskriva yrkesgrupper med gemensamma drag. Krav som måste uppfyllas för att en yrkesgrupp ska kännetecknas som en profession är bland annat att yrkesutövarna ska ha läst en akademisk utbildning som är specialiserad på det ämne som yrkesgruppen arbetar med och utbildningen ska avslutas med en examination (Dellgran, 2016). Andra krav som ställs på professioner är att det arbete som utförs inom yrket ska vara grundat på vetenskaplig kunskap samt att yrkesutövarna ska ha ensamrätt att utföra vissa uppgifter inom området (Dellgran, 2016). Det är oftast staten som ger professionen exklusiv rätt att utföra en del arbetsuppgifter. Yrkesgruppen ska även vara den grupp som besitter den högsta kunskapen inom yrkesämnet för att professionen ska vara representant för det mest säkra och mest erkända teoretiska principer. Andra vanliga drag hos professioner är att professionen har ett organiserat förbund som både kontrollerar och stödjer sina medlemmar och att kontrollen av arbetsledningen utförs av professionen själva. Det finns oftast en hög grad av självbestämmanderätt inom professioner vilket innebär att det blir svårare för parter utanför professionen att utföra en kontroll därmed blir det professionen själv som bestämmer de rätta åtgärderna. Professionens förbund har oftast även en etisk kod inskriven som ska följas av

yrkesutövare (Brante, Johnsson, Olofsson & Svensson, 2015). En person som många gånger blir förknippad med begreppet profession är sociologen Thomas Brante. Brante bygger vidare på begreppet och beskriver profession som något som finns på flera nivåer i samhället, både mikro och makronivå. På mikronivå lyfter han bland annat familjepsykologer, läkare och socialarbetare som exempel och på makronivå samhällsplanerare, ekonomer och jurister. Skillnaden är att de förstnämnda exemplen arbetar människonära medan exemplen på makronivå har utrymme att arbeta med ramarna för samhället (Brante, 2009). Vidare lyfter Brante (2009) att allmänheten ofta har en bild av professioner som autonoma och som hela tiden ska arbeta för civilsamhällets bästa. Civilsamhället har ofta hög tillit och förtroende för professioner (Brante, 2009).

När det talas om utbildningar för professioner och i hög grad även semi-professioner kan begreppet utbildningskontrakt tas upp. Med utbildningskontrakt menas det att personer som har genomgått en utbildning kan förvänta sig ett arbete inom det yrket efter avslutad utbildning. Utbildningen ska även vara anpassad efter de framtida arbetsuppgifternas krav på kunskap och färdigheter samt de belöningar arbetet ger som lön eller positiv självkänsla. Yrket formar alltså utbildningens upplägg och påverkar till viss del även studenternas förväntningar på det kommande yrket (Brante, Johnsson, Olofsson & Svensson, 2015). När profession diskuteras gällande socionomer brukar det talas om en socialisationsprocess där kunskap och färdigheter nås via utbildning där fokus ligger på språk, begrepp och litteratur relevant för socialt arbete. Dessa komponenter ligger till grund för att socionomer ska kunna utveckla en professionell identitet (Dellgran & Höjer, 2005).

Inom socialt arbete anses yrkesutövare med examen från socionomutbildningen ha samma profession trots att deras utövande av professionen skiljer sig åt då socialarbetare kan inneha olika yrkesroller (Svensson, Johnsson & Laanemets, 2008). Yrkesgruppen socialarbetare anses dock inte uppfylla alla krav som behövs för att kunna betraktas som en profession därför brukar socialarbetare bli klassade i dimensionen semi-profession istället. Ett av kraven som styr om yrkesgruppen är en profession är den utbildning yrkesutövarna ska ha läst. Semi-professionella yrken som socionom uppfyller detta krav delvis då socialarbetare måste ha gått på socionomprogrammet men de klassiska professionerna har oftast utbildning längre än fyra år alltså längre än socionomprogrammet. Det är inte heller bara utbildningens längd som är avgörande utan även hur mycket teoretiska och metodiska inslag som finns i utbildningen. Socionomutbildningen anses inte ha en stark egen vetenskaplig bas därför betraktas socionomyrket som en semi-profession. Semi-professioner har även större betoning på färdigheter som reflektion och beprövad erfarenhet i utbildningen vilket socionomprogrammet innehåller inslag av. Under senare år har dock semi-professioner börjat komma närmare till att betecknas som klassiska professioner på grund av att det finns en ökning av teoretiska inslag i deras utbildningar (Brante, Johnsson, Olofsson & Svensson, 2015).

4.1.1 Professionell identitet

Begreppet professionell identitet kan betyda olika saker för olika människor. En allmän förklaring kan dock vara att begreppet handlar om hur människor uppfattar sig själva i en yrkeskontext samt hur de förmedlar den uppfattningen till omgivningen. Den professionella identiteten involverar socialisering i arbetet och även hur individen uppfattas av sina kollegor. Ens professionella identitet är aldrig statisk utan förändras över tid och påverkas av hur en individ ser på sig själv, hur andra runt i kring ser på en och hur samhället ser på en (Neary, 2014). Det är också viktigt att individen själv utvecklar en känsla av att känna sig som en i yrket för att utveckla en professionell identitet (Nuttman- Schwartz, 2017). Detta uppnås dels genom akademiska studier dels genom att bli integrerad i yrket. Praktik i skolan ges som

exempel som ett första steg att börja utveckla sin yrkesidentitet och börja tänka, agera och handla som en professionell. Utvecklingen av den professionella identiteten beskriver Nuttman-Shwartz (2017), precis som Neary (2014), är fortlöpande samt att den sker i samspel mellan individer och dess sociokulturella miljö. Wiles (2013) poängterar att en professionell identitet är bredare än att enbart besitta specifika egenskaper, kunskap eller värderingar. Professionell identitet är större än bara individen utan behöver också förstås i en kollektiv mening. Wiles (2013) lyfter även han processen som en central del i utvecklandet av en professionell identitet.

4.2 Rollteori

Rollteorin härstammar från det socialpsykologiska perspektivet som har sitt huvudfokus på sociala rollers betydelse och funktion. Hur människor samspelar och skapar normer och föreställningar är centrala tankar inom socialpsykologin och en teori som används för att beskriva hur det individuella beteendet påverkas av sociala roller är rollteorin. Rollteorin handlar om att analysera individens handlande utifrån de roller individen besitter. Individen har oftast flera olika roller och anpassar sin roll och därmed sitt handlande efter den situation denne befinner sig i. Inom rollteorin talas det om tillskrivna roller, det vill säga roller som inte går att påverka, exempelvis det könet individens föds som, och förvärvade roller vilket avser roller som individen har tagit initiativ till att överta som exempelvis ett yrke. Människor kan även besitta en roll förknippad med en samhällsstruktur vilket ger dem rättigheter och skyldigheter som de ska utöva vilket kallas för strukturell rollteori (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015).

Det finns fyra faktorer som lägger grunden för en roll och dessa är position, förväntningar, roll och beteende. Med position menas att en individ som besitter en viss roll har den positionen endast i förhållande till en annan position exempelvis en kvinnas position som mamma existerar bara i samband med barnets position. Förväntningar innebär de normer och regler kring hur en roll ska bete sig och detta begrepp förklaras mer djupgående i kommande stycken. Termen beteende handlar om vad en individ i en roll gör och inte gör och det kan uppstå förvirringar om personen som besitter en viss roll inte anser sig själv ha ett anpassat beteende efter rollen eller om personer i omgivningen inte tycker beteendet är passande för dennes roll. Begreppet roll är svårt att definiera men det kan förklaras vara den process som individen går igenom när denne får en position i samhället och börjar därmed handla efter de normer som är förknippade med rollen (Trost & Levin, 2010). Människor internaliserar sina roller utifrån de förklaringar och uppfattningar som finns om rollen och det sker till stor del omedvetet. Samhället har en del förväntningar på sociala roller och det beteende som förknippas med rollen vilket individen som övertar rollen internaliserar och kombinerar med sina egna förväntningar på rollen. Ingen individ har en fri vilja när det kommer till utformningen och övertagandet av roller utan alla påverkas av historiska, kulturella och sociala förväntningar på rollbeteendet. Existerande sociala roller är inte färdigformade utan de är alltid i ständig förändring och utveckling (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015).

4.2.1 Rollförväntning

Rollförväntningar avser de förväntningar som finns på hur individen som besitter en viss roll ska uppföra sig. Människor utformar sina roller utifrån de förväntningar samhället samt individen har på rollens utförande. Individer vars beteende stämmer bra överens med förväntningarna värderas positivt exempelvis en lärare som möter förväntningarna på sin roll genom att hålla förberedda lektioner får mer positivt omdöme än en lärare som uteblir från sina lektioner. Det finns både generella och specifika rollförväntningar. Människor som besitter generella roller som föräldrarollen har stor möjlighet att utforma rollen medan specifika roller

som yrkesroller är styrda av formella regler. Alla rollförväntningar omfattar inte heller samma grad av betydelse det vill säga att vissa roller påverkar individens beteende mer än vad andra gör. Könroller har stor betydelse för människans beteende och kan även påverka andra roller som individen intar. Hur tydliga rollförväntningarna är påverkar också utformningen av rollen. Studenter har exempelvis relativt tydliga rollförväntningar om gruppen jämförs med andra roller som till exempel samhällsmedborgare. Det råder inte alltid enighet om rollförväntningar gällande alla roller som bland annat könroller. Hur människor uppfattar rollförväntningar är beroende av sociala samspel som individen är deltagande i (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Det kan även skilja mellan sända och mottagna förväntningar, det vill säga de förväntningar som samhället sänder till individer och hur individer mottar och tolkar de förväntningarna efter sina egna förväntningar och förmågor. Om en individ missuppfattar sända förväntningar kan denne riskera att bestraffas vilket resulterar i att individen korrigerar sin uppfattning om de sända förväntningarna (Trost & Levin, 2010).

4.2.2 Rollkonflikt

Rollkonflikt är ett begrepp inom rollteorin som avser att förklara konflikter som kan uppstå i samband med motstridiga rollförväntningar. Konflikter kan uppstå på två sätt; intra- och interkonflikter. Intrakonflikter innebär att rollinnehavaren möter olika rollförväntningar om sitt rollbeteende och interkonflikter uppstår när en individ besitter två eller fler roller med motstridiga rollförväntningar. I arbetslivet kan anställda uppleva att det ställs motstridiga krav och förväntningar på dem från olika håll. Det kan komma uppstå konflikter mellan över- och underordnad där chefen och anställda kan ha olika uppfattningar om vad deras arbetsuppgifter omfattar. Det kan även uppstå konflikter inom samma yrkesroll där yrkesutövare inom samma yrke har olika uppfattningar om sin roll. Konflikter inom olika organisationer och avdelningar kan också förekomma om det inte råder enighet om deras rollförväntningar. Yrkesutövare som arbetar med människor kan möta situationer där klienter och yrkesutövaren och den organisationen den arbetar inom har olika förväntningar om yrkesrollen. Yrkesutövare har även privata roller som exempelvis förälder, make eller maka vilket kan skapa konflikter med yrkesrollen om det uppstår motstridiga förväntningar. Individens egna förväntningar på sig själv kan också leda till konflikter då individen inte alltid kan ha möjligheten att uppfylla sina egna önskningar gällande yrkesrollen (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015).

5. Metod

5.1 Informationssökning

Tidigare forskning inom ämnet söktes på databaserna *Social Services Abstract*, *Applied Social Sciences Index and Abstracts (ASSIA)* och Örebro Universitets databas *Primo*. De sökord som användes var: social work, social worker, education, work, transition from education to work, school counselor, skolkurator, socialt arbete, socialarbetare, socionomprogrammet, utbildning, arbete. Sökorden användes i olika kombinationer för att hitta relevanta träffar. Ytterligare vetenskapliga artiklar hittades genom att titta på de studier som benämns i artiklarnas forskningsöversikt. Förutom vetenskapliga artiklar har även rapporter från Akademikerförbundet SSR, Högskoleverket samt juridiska texter använts i arbetet. Det förekommer även information från Pedagogiska institutionen, Örebro Universitet och Uppsala Universitet.

5.2 Kvalitativ metod

Denna studies syfte och frågeställningar kommer att besvaras med hjälp av en kvalitativ metod. Kvalitativ forskning används inom samhällsvetenskaplig forskning för insamling och tolkning av data som inte är avsedd att kvantifieras. Kvalitativ metod används när forskaren vill

undersöka och få djupare förståelse för ett fenomen genom tolkning (Fejes & Thornberg, 2015). Kvalitativ forskning har sina rötter i kunskapsteorin hermeneutik som grundar sig på tanken om att tolkning är den främsta forskningsmetoden för att studera sociala fenomen. Ett hermeneutiskt synsätt handlar om att tolka andras känslor och upplevelser (Andersson, 2014) vilket överensstämmer med denna studies syfte som har fokus på kuratorernas subjektiva upplevelser och tankar. Vi anser det vara lämpligt med kvalitativ metod eftersom avsikten med studien inte är att komma fram till kvantifierbara resultat utan tolka och förstå subjektiva upplevelser av ett mindre antal personer.

Inom kvalitativ forskning finns det olika datainsamlingsmetoder som deltagande observationer, text- och dokumentanalys och kvalitativa intervjuer (Bryman, 2011). I denna studie har det valts kvalitativa intervjuer som insamlingsmetod eftersom intervjuer anses vara mer flexibla än andra metoder då de ger forskarna möjligheten att ta del av forskningsdeltagarnas upplevelser och tankar samt gå in djupare på de ämnen som bedöms vara relevanta. Genom kvalitativa intervjuer ges relevant data från den grupp som studien ämnar studera. Inom kvalitativ forskning finns det flera olika intervjustilar och de vanligaste är ostrukturerade och semistrukturerade intervjuer. En ostrukturerad intervju har ingen förutbestämt frågeformulär och intervjupersonen får berätta fritt om ett ämne och i en semistrukturerad intervju har intervjupersonen fortfarande stort utrymme att berätta fritt men forskaren styr intervjun utifrån punkter och teman som ska beröras (Bryman, 2011). Denna studie har ett ämne som den avser att studera men vi vill även ge våra intervjupersoner möjligheten att prata fritt om det som bedöms vara relevant och viktigt därför anses semi-strukturerade intervjuer vara den lämpligaste intervjuemetoden för oss.

Inför intervjuerna skrev vi en intervjuguide i samråd med vår handledare och den innehöll frågor anpassade efter teman som vi ville beröra under intervjuens gång. Intervjupersonerna ville förbereda sina svar inför intervjun och vi ansåg det inte vara problematiskt för studien därför fick intervjupersonerna tillgång till intervjuguiden en vecka innan intervjuerna. Andra praktiska förberedelser som gjordes inför intervjuerna var att bestämma tid då intervjuerna skulle genomföras. Enligt Bryman (2011) ska intervjuer genomföras i en lugn och trygg miljö där respondenten känner sig bekväm med att bli intervjuad. I enlighet med Folkhälsomyndighetens (2020) riktlinjer gällande Covid-19 bestämde vi oss för att genomföra telefonintervjuer för att minska spridningen av viruset, därför gjordes det inga praktiska förberedelser angående intervjuplats.

5.3 Urval

Studiens urvalsmetod är målstyrt urval vilket Bryman (2011) beskriver som urval av personer som är direkt kopplade till studiens forskningsfråga. Denna studie avser att undersöka kuratorernas upplevelser av socionomprogrammet därför valdes det ut personer som har direkt koppling till syftet. Studiens urvalskriterier är att intervjupersonerna måste ha gått på socionomprogrammet och tagit examen för mellan 1–10 år sedan och ha en nuvarande yrkesroll som skolkurator. Det har satts en gräns på 1–10 år för att säkerställa att intervjupersonerna har gått på liknande utbildningar med samma examensmål.

Vi nådde ut till intervjupersonerna genom att kontakta olika verksamheter och myndigheter i olika delar av landet via mail där vi informerade eventuella intervjupersonerna om studiens syfte. Fem personer valde att delta i vår studie vilket vi ansåg vara tillräckligt för vår studie. Kvale och Brinkmann (2014) skriver att forskarna bör tänka utifrån studiens syfte när de bedömer hur många personer som ska intervjuas. För få intervjupersoner resulterar i att studien inte kan generaliseras medan ett för stort antal intervjupersoner gör det svårare att fördjupa i

intervjuerna. De praktiska aspekter som forskarna måste förhålla sig till som resurser och tid är också avgörande i ärendet (Kvale & Brinkmann, 2014). Eftersom vi har begränsad tid på oss att skriva studien bedömdes fem intervjupersoner vara rimligt antal personer. Syftet med studien är inte att statistiskt generalisera resultatet därför ansågs inte antalet personer vara ett hinder.

5.4 Analysmetod

Hjerm, Lindgren och Nilsson (2014) rekommenderar att det första steget efter att empirin samlas in är att transkribera den. Anledningen är att få en överblick över materialet och lättare kunna analysera det. Intervjuerna med skolkuratorerna spelades således in för att sedan delas upp mellan oss skribenter där vi transkriberade samtliga intervjuer. Syftet med transkriberingen var att få ett mer hanterbart material som vi kunde gå tillbaka till för att hitta mönster i insamlad data. För att få en överblick över data som vi samlade in från intervjuerna samt för att göra data lätthanterlig använde vi oss av tematisk analys. Enligt Bryman (2011) är tematisk analys en vanlig metod inom kvalitativa intervjuer. Inom tematisk analys letar forskaren efter teman eller subteman som finns i insamlad data. Forskaren kan titta på repetitioner det vill säga återkommande teman eller likheter och skillnader för att avgöra vilka teman intervjupersonerna bedömer vara relevanta att prata om samt om det finns likheter eller skillnader mellan deras diskussioner (Bryman, 2011).

Vi läste noggrant igenom transkriberingen flera gånger och genomförde sedan en tematisk analys där våra huvudteman var utbildning, yrkesroll och övergång mellan skola och arbete. För att sedan förstå vår empiri använde vi oss av vårt teoretiska ramverk det vill säga rollteorin och profession för att analysera resultatet.

5.5 Metodens tillförlitlighet och äkthet

Den empiri som nås fram med hjälp av kvalitativ forskning är oftast inte statistisk generaliserbar eller kan upprepas bland annat eftersom empirin bedöms vara subjektiv och urvalen är oftast inte slumpmässiga. Validitet och reliabilitet är kriterier mer anpassade för kvantitativ forskning därför finns det alternativ till dem inom kvalitativ forskning. Tillförlitlighet och äkthet är de kriterier som används för att bedöma en kvalitativ studiens validitet och reliabilitet (Bryman, 2011).

En studies tillförlitlighet bygger på dess trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet och möjligheten att styrka och konfirmera. För att skapa en trovärdighet i empirin måste forskarna säkerställa att forskningen utförs i enlighet med de kriterier och regler som finns samt att personer som har deltagit i studien får möjligheten att läsa resultatet och eventuellt bekräfta forskarens tolkningar (Bryman, 2011). Vår studie genomfördes i enlighet med krav som Örebro Universitet ställer på oss som studenter samt GDPR. Vidare kommer arbetet skickas till respondenterna så att de får möjligheten att läsa studiens resultat.

Överförbarhet bedöms utifrån hur överförbar studiens resultat är till en annan miljö (Bryman, 2011). Studien kan anses ha låg överförbarhet på grund av studiens urval och ett mindre antal intervjuer, dock så kan studiens resultat ändå innehålla beskrivningar av fenomen som kan vara överförbara till liknande kontexter. Det finns studier som är genomförda inom ämnet övergången mellan skola och arbete, dock är det flesta av dessa studier genomförda i andra länder än Sverige som exempelvis USA, Kanada och Norge. Det kan därför diskuteras huruvida dessa studier är applicerbara till svenska förhållanden, med bakgrund till att socialt arbete kan skilja sig markant åt länder emellan. När det kommer till pålitlighet så bedöms studien ha hög pålitlighet. Bryman (2011) beskriver pålitlighet som huruvida det är möjligt för andra personer

att granska forskningen vilket säkerställs genom att alla faser av forskningsprocessen dokumenteras. I denna studie finns det en beskrivning av alla faser vi har genomfört vilket möjliggör en eventuell granskning eller upprepning av vår studie. Det sista kriteriet för tillförlitlighet är möjligheten att styrka och konfirmera vilket innebär att forskaren säkerställer att denne agerar i god tro. Forskaren ska inte medvetet låta sina förutfattade meningar eller personliga värderingar påverka utförandet eller resultatet av studien (Bryman, 2011). Vi som författare är nuvarande studenter på socionomprogrammet och har därmed förutfattade meningar och egna upplevelser gällande fenomenet som studeras. Vi har reflekterat över hur våra erfarenheter skulle kunna ha påverkat studien och medvetet försökt att inte lägga våra egna åsikter i besvarandet av studiens frågeställningar. Vidare har vi varit noga med att kontrollera med respondenterna om vi uppfattat dem rätt i deras svar och om det uppstod tvetydigheter var vi noga med att ställa frågan igen för att säkerställa att vi förstått dem korrekt. Tack vare kvalitativa intervjuer har våra respondenter haft stort utrymme att uttrycka sina tankar fritt och den empiri som resultatet genererar är baserad på analyser gjorda på intervjupersonernas tolkningar av socionomprogrammet och inte våra. Vi kan därmed säga att vi har agerat utan att medvetet låta våra värderingar påverka arbetet.

Äkthet innebär att forskningen ger en rättvis bild av den gruppen som den avser att studera (Bryman, 2011). I denna studie har intervjupersonerna haft stort utrymme för att uttrycka sina åsikter och uppfattningar, vilket har lett till att den bilden som målas upp av den studerade gruppen inte enbart är skapat utifrån författarnas perspektiv. Dock så omfattar arbetet bara fem kvalitativa intervjuer vilket innebär att studien kan endast ge en inblick i skolkuratorernas upplevelser snarare än skapa en rättvis bild av skolkuratorer som helhet. Andra kriterier som bedömer studiens äkthet är om studien hjälper deltagarna att få en bättre bild av sin egen situation och få en inblick i andras upplevelser samt om undersökningen kan hjälpa sina deltagare att förändra sin situation genom att vidta nödvändiga åtgärder (Bryman, 2011). Denna studie har möjligheten att ge sina deltagare en bild över hur övergång från högre utbildning till arbete kan se ut samt hur andra skolkuratorer har upplevt det fenomenet. Genom att belysa de problem som skolkuratorer kan möta på efter examen kan studien belysa förslag till åtgärder som skulle kunna förbättra situationen.

5.6 Metoddiskussion

Denna uppsats vilar på det kunskapsteoretiska perspektivet hermeneutik. Hermeneutik är ett vetenskapsteoretiskt antagande om att det inte finns någon absolut sanning (Andersson, 2014) och att den sociala verkligheten inte kan studeras utifrån naturvetenskapliga metoder (Bryman, 2011). Hermeneutik har sitt fokus på att förstå sociala fenomen genom tolkning och enligt Fejes och Thornberg (2015) är hermeneutik rekommenderat att använda i forskning som undersöker personers egna upplevelser. Eftersom syftet med denna uppsats handlar om att förstå andra människors verklighet och upplevelser anses ett hermeneutiskt förhållningssätt vara relevant då det är en förståelse och tolkningslära. Hermeneutik syftar till att förstå sociala fenomen (Andersson, 2014) vilket överensstämmer med syftet för denna uppsats som undersöker skolkuratorers upplevelser av övergången från utbildning till arbete.

Fejes och Thornberg (2015) beskriver att resultatet av en hermeneutisk studie inte kan generaliseras vilket oftast beror på att urvalen är för små och något typ av bekvämlighetsurval. Det kan medföra en begränsning i vår uppsats då vårt resultat inte är statistiskt generaliserbart till en större grupp. Eftersom syftet med uppsatsen är att undersöka personers subjektiva upplevelser ser vi inte det som ett hinder att inte kunna få fram ett statistiskt generaliserbart resultat. Uppsatsen kommer istället kunna generera kunskap i form av ett perspektiv. En annan begränsning i uppsatsen kan vara att vi tolkar intervjupersonernas tolkning av en social

verklighet. Gilje och Grimen (2007) skriver att om individer inte delar tillräckligt många förutsättningar kan det uppstå missförstånd i tolkningen av varandras uppfattningar. Vi går på socionomprogrammet och kan därmed tolkas ha nödvändiga förutsättningar för att kunna förstå intervjupersonernas sociala verklighet till viss del. Det kan dock också vara en svaghet i sig att vi läser samma utbildning som våra intervjupersoner har läst vilket kan leda till att vi tolkar deras uppfattningar utifrån våra egna tankar och erfarenheter.

Studien hade sett annorlunda ut om vi hade använt oss av en kvantitativ metod istället. Fejes och Thornberg (2014) skriver att kvantitativ metod används när forskaren undersöker ett större antal personer och söker efter systematik och struktur. Forskningsresultatet av en kvantitativ studie kan generaliseras lättare eftersom urvalet är stort och oftast även sannolikhetsurval (Fejes & Thornberg, 2014). Med hjälp av en kvantitativ metod hade studien gett ett statistiskt generaliserbart resultat och eventuellt en struktur i hur övergången från utbildning och arbete ser ut för skolkuratorer. Eftersom syftet med denna uppsats var att fånga skolkuratorers subjektiva upplevelser av ett fenomen ansåg vi att det hade blivit problematiskt att nå djupgående beskrivningar från skolkuratorer om en kvantitativ metod används.

6. Etiska överväganden

Etiska dilemman kan förekomma under alla faser av forskningen, därför kan det vara lönsamt för forskarna att alltid ha etisk reflektion med sig (Källström & Bruck, 2017). Det finns fyra etiska grundläggande principer att ta hänsyn till vid genomförandet av en studie som behandlar personuppgifter. Dessa fyra principer är informations-, samtyckes-, konfidentialitets- och nyttjandekravet (Vetenskapsrådet, 2002). För att säkerställa att ingen forskningsdeltagare kommer till skada av vår forskning har vi baserat vår datainsamling på de fyra etiska kraven. Informationskravet innebär att forskningsdeltagaren blir informerad om forskningens syfte och att deltagandet är frivilligt och kan avbrytas på deltagarens önskan (Vetenskapsrådet, 2002). Detta krav uppfylldes genom att våra intervjupersoner blev informerade om studiens syfte och regler kring deras deltagande samt vilka frågor som skulle ställas under intervjun. Samtyckeskravet innebär att deltagaren måste ge sitt samtycke till att delta i studien (Vetenskapsrådet, 2002) och våra deltagare godkände sitt deltagande enligt samtyckesblanketten (bilaga 2). Konfidentialitetskravet säkerställer att ingen förutom forskningsteamet har tillgång till deltagarens personuppgifter och deltagandet ska vara så anonymt som möjligt för utomstående (Vetenskapsrådet, 2002). I datainsamlingen benämns inga personuppgifter utöver vilken utbildning deltagarna har läst och vilken profession de besitter. Alla personuppgifter till deltagarna lagras på ett USB som enbart vi har tillgång till. Den sista etiska principen är nyttjandekravet det vill säga att insamlad data endast ska användas i forskningssyfte till den aktuella studien (Vetenskapsrådet, 2002). De data som har insamlats har endast använts för att besvara denna studies syfte och raderas efter att studien har varit slutförd och därmed kan den inte brukas i annan forskning. Alla deltagare tilldelades kodnamn efter att intervjuerna var transkriberade så att känsliga uppgifter inte skulle kunna spåras tillbaka till deltagarna.

Kalman och Lövgren (2012) poängterar vidare vikten av de potentiella riskerna i ett forskningsprojekt aldrig får vara större än vinsterna med projektet. Med bakgrund till den informationen har noga diskussioner förts mellan författarna för att identifiera eventuella risker kontra vinster med uppsatsen. De risker som vi kunde se med arbetet handlar bland annat om hur vi skulle kunna säkerställa anonymitet, risken för att vi skulle röja en respondents identitet ansåg vi dock vara minimal med bakgrund till att vi varit noga med att enbart vi som skriver uppsatsen har tillgång till deltagarnas personuppgifter, samt att direkt efter intervjun gav

respondenterna kodnamn. En annan eventuell skada som uppsatsen skulle kunna medföra handlar om att studien målar upp en falsk bild av det fenomen som vi studerar. Vi anser dock att den "skada" studien eventuell skulle kunna medföra är minimal och "vinsterna" med studien avsevärt högre.

7. Resultat och analys

Nedan presenteras resultatet från intervjuerna i form av relevanta teman utifrån syftet och frågeställningarnas karaktär. Presentationen av namn av respondenterna är fiktiva. Under samtliga rubriker av resultat följer en analys av det ovanstående temat. Alla intervjupersoner har studerat på socionomprogrammet men inte samtidigt och inte heller på samma universitet/högskola. Det insamlade materialet från studien analyseras utifrån begreppet profession och professionell identitet samt rollteorin och två rollteoretiska begrepp; rollförväntning och rollkonflikt.

Love 29 år, tog examen 2015

Noa 35 år, tog examen 2011

Kim 37 år, tog examen 2018

Alex 34 år, tog examen 2016

Charlie 31 år, tog examen 2014

7.1 Utbildning

7.1.1 Erfarenheter från socionomprogrammet

Noa nämner att hens förväntningar på utbildningen innan hen började var att det är en bred utbildning som ger arbete inom många områden och att hen ville arbeta med människor. Love hade liknande förväntningar på socionomprogrammet

Jag ville plugga en bred utbildning, där jag kan arbeta med många olika saker, utan att behöva plugga om grundutbildningen, jag vill jobba med människor och hjälpa människor, och att ha en bra bas.

Charlie berättar att hen inte hade tänkt bli en skolkurator direkt men att hen ville arbeta med människor. Kim förklarar att hen inte hade så mycket förväntningar på socionomprogrammet utan läste den utbildningen som hen kom in på. Alex hade en familjemedlem som tidigare hade studerat på socionomprogrammet vilket väckte hens intresse för utbildningen. Förväntningar som Alex hade på utbildningen var att det var en svår utbildning.

När Love berättar om sina upplevelser av socionomprogrammet så beskriver hen utbildningen som en bra grund till att arbeta inom olika yrken som en socionom kan ha. Love upplever dock inte att hen fick möjligheten att lära sig ett specifikt yrke eller gå in på djupet om kuratorsyrket.

Socionomprogrammet i stort ger en bra bas, och en bra grund till att jobba inom olika yrken som man kan arbeta med som socionom, sen lär man sig inte ett specifikt yrke, man får ett tankesätt, hur ska man tänka kring sina klienter. För varje arbetsplats man kommer till måste man lära sig det arbetet.

Noa beskriver att utbildningen innehöll mycket teorier och forskningsmetodik. För Kim var erfarenheten också att utbildningen innehöll mycket teori, men däremot saknade Kim speciell

kunskap det vill säga ett specifikt ämnesinnehåll. Enligt Kims erfarenheter hade vissa kurser om teori kunnat bytas ut mot praktiska kurser som samtalsmetodik. Kim upplevde att de har för mycket teori och *“det var lite förberedelse inför saker som kommer när man börjar jobba praktiskt”*

Love tycker att socionomprogrammet var inriktat mycket på utredningsarbete och att utbildningen var grundat på en tanke om att de flesta av studenterna skulle arbeta på socialtjänsten senare.

Jag tycker det var mycket inriktat på utredningsarbete, man hade en tanke om att 98% av er som går ut kommer jobba på socialtjänsten och så är det kanske men man behöver ju inte jobba med utredning för att man jobbar på socialtjänsten.

Alex tycker också att socionomprogrammet är mer inriktat mot socialtjänsten och som ett exempel lyfter Alex att det finns flera kursmoment som behandlar socialtjänstlagen medan studenterna saknar kunskaper om skollagen när de kommer ut i arbetslivet. Noa och Charlie berättar att de delar av utbildningen som handlade om barn och ungdomar, psykologi, juridik, samtalsmetodik, bemötande och förhållningssätt har de fått nytta av i sitt arbete som skolkurator. Charlie nämner även att hen kan koppla de teoretiska kurserna till det praktiska arbetet nu och att hen ser värdet av dem mer efter avslutad examen och arbetslivserfarenhet. Noa upplever att hen fått lära sig exempelvis metoder på arbetsplatsen senare. Om utbildningen i övrigt upplevde Noa att det var svårt att få praktik inom det området hen ville ha. Noa upplevde även praktiken som för lång och tycker att den hade kunnat organiseras på ett sätt så att studenterna fick testa på att arbeta inom olika områden.

Det kanske skulle vara självklart när man går på socionomprogrammet att man skulle få testa på och vara inom socialtjänsten och behandlingshem eller en stödjande verksamhet. Man skulle ha varit bättre rustad eftersom det är så bred utbildning att det skulle ha varit bra.

Charlie berättar också att hen ville ha möjligheten att besöka fler verksamheter eller göra mer praktik. Noa och Charlie önskar även att praktik skulle ha kommit tidigare i programmet för att det var svårt att koppla det som lärdes ut på utbildningen till något yrke. Charlie förklarar att hen förstod syftet med kurserna mer när hen gjorde sin praktik.

... jag kanske inte såg värdet av de första kurserna som jag skulle se nu, för det var i början var det brett man läste om socialt arbete väldigt brett och det var svårt att koppla det till ett yrke eller vad man ska göra i och med att praktiken kom så pass sent, så jag hade nog gärna sett att praktik kom tidigare.

Samtliga intervjupersoner benämnde att utbildningen innehöll för lite kursmoment som behandlar samtalsmetodik, vilket intervjupersonerna betonar är viktigt att ha kunskap och färdigheter om inom kuratorsyrket. Kim berättar att de viktigaste färdigheterna att ha som kurator är bland annat förmågan att samtala och bygga upp relationer vilket ingår i samtalsmetodiken, därför önskar hen att det hade funnits mer av det i utbildningen.

7.1.1.1 Analys av erfarenheter från socionomprogrammet

Intervjupersonerna nämner att deras förväntningar på socionomprogrammet var att de skulle få möjligheten att arbeta inom många områden och framförallt med människor. Utbildningskontrakt inom begreppet profession innebär att personer som har läst en utbildning kan förvänta sig ett arbete inom fältet efteråt. Enligt begreppet profession är utbildningens upplägg och även studenternas förväntningar på det kommande yrket format av omständigheterna som arbetslivet ger yrkesutövarna (Brante, Johnsson, Olofsson & Svensson, 2015). Utifrån begreppet profession kan intervjupersonernas förväntningar på utbildningen tolkas ha varit påverkade av yrkeslivet för socionomer. Eftersom socionomer kan arbeta inom

många områden kan intervjupersonerna ha förväntat sig socionomprogrammet som att vara en bred utbildning liksom arbetslivet för socionomer.

Charlie berättar att hen ser värdet i vissa kurser mer nu efter att hen har tagit examen och börjat arbeta. Hen tyckte att det var svårt att koppla teorin till något yrke i början. Dellgran och Höjer (2005) beskriver att det påbörjas en socialisationsprocess för socionomer i samband med utbildningen eftersom de får ta del av kunskaper och färdigheter relevanta för socialt arbete. Komponenter som språk, begrepp och litteratur som utbildningen ger lägger grunden för utvecklingen av en professionell identitet (Dellgran & Höjer, 2005). Utifrån begreppet socialisationsprocess kan Charlie tolkas utveckla sin professionella identitet efter påbörjad utbildning då hen skaffar sig kunskap relevanta för socionomer. Charlies syn på socionomrollen kan således utifrån Dellgran och Höjers (2005) beskrivning av socialisationsprocessen utvecklas under tidens gång. Charlie kan tolkas ha mer kunskaper och färdigheter nu som gör det enklare för hen att koppla teorin till det praktiska sociala arbetet.

Det framkommer i resultatet att Love och Alex tycker att socionomprogrammet var inriktat mycket på det arbete som utförs inom socialtjänsten. Enligt begreppet profession är utbildningen formad efter det yrke studenterna kommer att utföra och deras framtida arbetsuppgifter (Brante, Johnsson, Olofsson & Svensson, 2015). Enligt intervjupersonerna är utbildningen anpassad efter socialtjänsten och med hänsyn till begreppet profession kan det tolkas som att studenterna förväntas arbeta på socialtjänsten efter avklarade studier. Att Love berättar att utbildningen hade en tanke på att de flesta studenter skulle arbeta på socialtjänsten efter examen kan även förklaras med hjälp av rollteorin. Rollteorin beskriver att individer utformar sina roller efter de förväntningar som finns på rollen och rollövertagandet sker alltid i samband med historiska, kulturella och sociala förväntningar på rollen (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Det kan tolkas som att de förväntningar som utbildningen skapar kan påverka studenternas rollövertagande gällande vilket yrke de ska välja efter examen. Socionomstudenter kan därmed tolkas välja att överta rollen som handläggare på socialtjänsten på grund av rollförväntningar.

Noa och Charlie berättar att de önskar att de hade fått göra sin praktik på fler än en verksamhet eftersom socionomer kan arbeta inom många olika områden. Intervjupersonernas önskning om att ha praktik inom flera områden kan analyseras utifrån begreppet professionell identitet. Nuttman- Shwartz (2017) förklarar att i utvecklingen av professionell identitet är det viktigt att individen känner sig som en i yrket och detta uppnås dels genom utbildning dels praktik som anses vara ett första steg i att börja agera professionellt. Intervjupersonernas erfarenhet av begränsad praktik kan således, utifrån begreppet professionell identitet, leda till förhinder av utvecklingen av deras professionella identitet.

7.1.2 Alderns betydelse

Love, Noa och Charlie berättar att deras erfarenhet av utbildningen kan ha påverkats av deras unga ålder då de hade ett annorlunda perspektiv på saker i den åldern. Love beskriver att hens klasskamrater som hade arbetslivserfarenhet inom socialt arbete sedan innan kunde relatera till verkligheten på ett annat sätt och koppla kursämnena till sina tidigare arbeten därför tycker hen att de har haft en stor fördel. Noa menar också att det hade kunnat vara en fördel för hen om hen hade haft erfarenhet av socialt arbete sedan innan.

Intervjupersonerna Kim och Alex berättar istället om hur deras erfarenhet av utbildningen kan ha påverkats på grund av att de var äldre än majoriteten av sin klass. Kim förklarar att hens erfarenhet av utbildningen är att socionomprogrammet riktar sig till yngre personer utan

erfarenhet. Kim upplevde bemötandet från lärarna som att studenterna inte förväntas veta mycket.

... så har jag varit med om lite dåligt bemötande från lärarna som såg på en som man kom direkt från gymnasiet och inte visste så mycket... Men det var väl mest bemötande från lärare och man förväntades inte kunna saker.

Kim förklarar att yngre studenter kanske inte brydde sig så mycket om lärarnas bemötande medan de äldre var missnöjda med lärarnas uttalanden som tydde på studenterna inte förväntades kunna mycket. Alex resonerar dock att det var en fördel för hen att börja lite senare eftersom hen hade erfarenheter som de yngre studenterna kanske inte hade och därför kunde hen vidhålla ett annorlunda perspektiv.

7.1.2.1 Analys av ålders betydelse

Ett flertal intervjupersoner som var yngre när de började studera berättar att deras perspektiv på utbildningen skilde sig från de äldre studenternas. Alex, som var en äldre student, håller med om att ålder kan ha påverkat rollen som student. Inom rollteorin beskrivs det hur vissa roller påverkar individens beteende än vad andra gör till exempel kön som anses ha relativt stor betydelse för människans beteende och påverkar andra roller som denne intar (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Ålder kan också tolkas vara ett rollattribut som påverkar individens beteende och andra roller som denne intar som exempelvis student.

Kim, som var äldre än majoriteten av sina klasskamrater, berättar att hen upplevde att lärarnas förväntningar på studenterna inte överensstämde med hens förväntningar på sig själv som student. Som student förväntades Kim inte att ha förkunskaper men hens förväntningar på sig själv var att hen var kunnig inom många områden. Intrakonflikter är ett begrepp som finns inom rollteorin och det syftar till att förklara situationer där individen möter på olika förväntningar på sin roll (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Utifrån rollteorin kan Kim uppfattas ha upplevt intrakonflikter eftersom hens förväntningar på sig själv skilde sig från lärarnas förväntningar på Kim. Kim berättar även att de yngre studenterna kanske inte brydde sig så mycket om universitetets bemötande som de äldre gjorde. Enligt Kims upplevelser verkade inte de yngre studenterna bli förolämpade av lärarnas bemötande. Inom rollteorin anses beteende vara en av grunderna för en roll och det kan uppstå förvirring om personen som besitter en roll inte uppfattas ha ett passande beteende (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Med hänsyn till rollteorin kan det tolkas som att Kim kan ha upplevt rollförvirring eftersom hen var äldre när hen började studera. Kim kan ha haft ett annorlunda perspektiv på saker som exempelvis hens syn på lärarnas bemötande som enligt hen kan ha skilt sig från de yngre studenternas upplevelser.

7.2 Socionomyrket

7.2.1 Synen på socionomyrket

För de flesta av respondenterna har synen på socionomyrket utvecklats från att de började studera tills där de befinner sig idag. Noa beskriver det som följande

Ja men absolut jag tänkte att när jag pluggade att en socionom var någon myndighetsperson som satt och fattade beslut och liksom så på en socialtjänst. Men det var en ganska bred utbildning. Efter att jag har gått klart programmet och jag har börjat jobba då ser man ju mer att det är mycket mer än så, att det handlar om ett förhållningssätt.

Charlie bekräftar, precis som Noa, att hens syn på socionomyrket har utvecklats från att hen började studera. Charlie beskriver att hen till en början inte kände till så mycket om själva socionomyrket, det vill säga vad det var och vad Charlie kunde göra i yrket. Det var under

praktikperioden i termin fem som Charlie kunde börja koppla det hen läst till hur det är i verkligheten. Synen på socionomyrket beskriver Charlie därför har utvecklats genom erfarenhet och praktisk träning. Kim beskriver att som socionom har många ett stort förtroende för hen och att det till en början kunde vara svårt att axla det ansvaret, men att det idag går lättare med vad tiden och erfarenheten givit Kim. Synen på socionomyrket förknippat med skolkuratorsyrket har förändrats mycket förklarar Kim.

Jag tänkte att det var samtal med barn jag hade någon bild av det men jag kunde inte riktigt föreställa mig hur viktig jag skulle vara i min roll som skolkurator och vilka positiva relationer man bygger upp och vilken skillnad man gör. Skolan är jätteviktigt för barnen att utvecklas och allt det här man har en jätteviktig roll i skolan. Det var jag inte riktigt beredd på men erfarenheten var positiv.

Love berättar att synen på socionomyrket har utvecklats mycket sedan hen började att studera. Innan visste inte Love vad det innebar att vara socionom, men fyller snabbt i att det vet hen inte fullt ut idag heller. I början ville Love göra en stor insats som socionom men har med tidens gång insett att kan hen hjälpa en person genom sin yrkeskarriär så är Love nöjd med det eftersom då har Love bidragit med en förändring. Love förklarar vad hen menar med det genom följande

Man måste ha det grundtanket att jag kan inte hjälpa alla, men jag kan försöka göra mitt bästa. och den inställningen har förändrats under tiden, absolut. och att det är ett ganska tufft jobb, det börjar jag tycka mer och mer, att det är ett ganska utmanande jobb. Det tänkte jag inte så mycket innan att det skulle vara.

7.2.1.1 Analys av synen på socionomyrket

I resultatet framkommer det att ett flertal av intervjupersonerna fick en ny syn på socionomyrket efter att de har fått arbetslivserfarenhet i ryggsäcken. Utifrån rollteorin kan denna utveckling bero på att de bytt roller från att ha varit studenter till att bli yrkesverksamma. Eftersom intervjupersonerna bytt roll finns även, utifrån rollteorin, en annan förväntning från omgivningen. Trost och Levin (2010) menar att förväntningarna handlar om de normer och regler som finns gällande hur en individ i en roll ska bete sig. Begreppet roll förklaras som den process som individen går igenom när denne får en position i samhället och börjar därmed handla efter de normer och regler som är förknippade med rollen. Att synen på intervjupersonernas socionomroll utvecklats i takt med erfarenhet skulle därför kunna förklaras som att de genomgått en process för hur de ska handla som socionomer för att leva upp till samhällets normer kring yrket. Samhällets förväntning och deras egen förväntning på rollen kanske inte alltid varit densamma och därför kan deras egna syn på rollen ha förändrats och utvecklats i takt med att de fått möta andra förväntningar på rollen.

7.2.2 Förväntningar

Något som var gemensamt hos fyra av de fem respondenterna var att de upplevde förväntningarna på dem som skolkuratorer som höga. Alex och Love beskriver båda fenomenet att de, speciellt i början, hade förväntningar på sig att kunna lösa alla problem. Alex förklarade hur personal och ledning på skolan trodde att hen hade kunskap om allt vad gällde socialt arbete och psykiska sjukdomar. Dessa förväntningar beskriver Alex dock har blivit mer realistiska och att i dagsläget är Alex förväntningar på kuratorsyrket och skolan, tillsammans med elevernas förväntningar, likvärdiga. Love beskrev fenomenet av höga förväntningar på kuratorsyrket som följande

Ibland kan de ha ganska höga förväntningar till exempel de kan ha hört från någon annan att gå till kuratorn så blir allting bra, som att en lärare eller en förälder har ganska höga förväntningar på mig eller på kuratorsrollen snarare, att man ska ha ett magiskt trollspö och fixa situationen.

Vidare berättar Love att de höga förväntningarna ofta kommer från lärare och föräldrar, medan elever är mer realistiska med vad Love som kurator kan hjälpa dem med eller hur Love kan finnas som stöd. Kim delar Alex och Loves erfarenhet av att ha höga förväntningar på sig från omgivningen och att det finns en inställning från skolans sida av lärare och rektorer att Kim kan fixa det mesta. Kim förklarar dock i intervjun att hen ofta hänvisar till exempelvis BUP om det är utanför Kims ansvarsområde och det brukar ofta accepteras.

Loves egna förväntningar på kuratorsyrket är att kunna göra skillnad. Det behöver inte vara en ofantlig skillnad men att kunna finnas där för elever och tillsammans med eleven tänka ut en plan för att hjälpa personen. Vidare lyfter Love att det inte alltid är hens uppgift att lösa situationen åt eleven utan det kan räcka med att bidra med hur eleven kan tänka kring bitar av situationen. Kim förklarar att hen inte kunde föreställa sig hur viktig hen skulle vara som skolkurator och vilka positiva relationer Kim skulle bygga upp till elever. Kims egna förväntningar på kuratorsyrket handlar således om att finnas där för eleverna och kunna stötta dem till att utvecklas. Noas förväntningar på kuratorsyrket innan hen började arbeta var att arbeta med lättare psykisk ohälsa och hålla stödsamtal. Idag har Noa insett att arbeta som skolkurator är något helt annat *“Man jobbar med alla typer av elever, alla typer av psykisk ohälsa. Den är ganska svår så och mycket handlar om att man ger stöd till elever som behöver det.”*

Noa beskriver vidare att hen skulle vilja arbeta mer hälsofrämjande och mer förebyggande. Det är ofta akuta saker som måste tas om hand om, många elever är frånvarande i dessa speciella tider och det blir ett stort jobb kring det förklarar Noa och syftar på covid-19. Charlie förklarar att hens förväntningar på kuratorsyrket har förändrats en del från att hen började att arbeta som skolkurator. Innan trodde Charlie att hen skulle få arbeta förebyggande med ungas psykiska hälsa och sociala situationer, samt arbeta kreativt. Mycket av arbetet beskriver Charlie inte handlar om att arbeta förebyggande eftersom tiden inte räcker till. Vidare ville Charlie vara på plats där det händer och göra förändring direkt och inte vara ett steg bort, vilket Charlie idag upplever att hen kan göra. Alex hade innan genomfört sin praktik tillsammans med en kurator och visste på den vägen om hur det kunde se ut att arbeta som kurator och Alex egna förväntningar stämde därför bra överens med hur det var att börja arbeta.

7.2.2.1 Analys av förväntningar

Ett flertal av intervjupersonerna nämnde att föräldrar, elever, lärare och skolläda många gånger hade höga förväntningar på dem som skolkuratorer och det kunde vara svårt att leva upp till dessa förväntningar. Många gånger stämde dessa förväntningar inte överens med skolkuratorns egna förväntningar. Angelöw, Jonsson och Stier (2015) beskriver begreppet rollförväntningar som de förväntningar på uppförande som finns på en individ som besitter en viss roll. Individer vars beteende stämmer bra överens med förväntningarna på rollen värderas positivt och de som inte lever upp till förväntningarna kan värderas negativt. Genom att skolkuratoren inte kan leva upp till förväntningarna skolan har på honom/henne, kan det utifrån begreppet rollförväntningar, resultera i att individen får ett dåligt omdöme från omgivningen kopplat till sin skolkuratorsroll. Eftersom omgivningen då kan uppleva att skolkuratoren inte uppfyller sin plikt som skolkurator. Vidare kan de höga förväntningarna från omgivningen förklaras med hjälp av professionsteorin. Brante (2009) förklarar att civilsamhället ofta har högt förtroende och hög tillit till en profession. Det skulle således kunna tolkas som att skolkuratorerna hade höga förväntningar på sig just för att de tillhörde en semiprofession och förväntades därför ha stor kunskap att bemöta de uppgifter som väntade.

Vidare som tidigare nämnts i resultatet kan personer inom skolan förmedla till eleverna att bara de går till skolkuratoren blir allt bra. Eftersom skolkuratorerna som Love beskrev det "*inte hade något magiskt trollspö,*" kan elever komma att ha förväntningar om att skolkuratoren ska lösa alla problem, det vill säga förväntningar som skolkuratoren själv inte har. Följande situation kan analyseras med hjälp av begreppet rollkonflikt. Angelöw, Jonsson och Stier (2015) förklarar att begreppet rollkonflikt avser att förklara konflikter som kan uppstå i samband med motstridiga förväntningar. Begreppet rollkonflikt kan därför kopplas till att det finns motstridiga förväntningar på skolkuratoren från skolkuratoren själv och eleverna på skolan.

Rollteorin kan även användas för att förklara det fenomen att flera av respondenterna beskrev att de måste prioritera bort arbetsuppgifter på grund av att det uppstår akuta situationer, prioriteringarna leder till att det blir förväntningar från lärare, elever, föräldrar och skolläda om vad skolkuratoren ska arbeta med. Att arbeta med akuta situationer överensstämmer med Akademikerförbundet SSR (2015) beskrivning av vad som ingår i skolkuratorsyrket. Eftersom det dock framkommit i resultatet att det finns oklara förväntningar på skolkuratoren, kan det förklaras utifrån rollteorin som att skolkuratorsyrket inte är tydligt utformat gällande vad rollen ska rymma. Otydligheten kan därmed leda till konsekvenser som att skolkuratoren har arbetsuppgifter som egentligen inte tillhör dem.

7.2.3 Utveckling i arbetslivet

Ett genomgående tema i intervjuerna var att respondenterna upplevde att de som skolkuratorer har utvecklats sedan de började att arbeta. Samtliga menar att det idag jämfört som nyexaminerade upplever sig mer trygga som skolkurator. Love beskriver att hen till en början inte förstod vad det innebar att arbeta som socionom och resonerade om att målet var att göra en stor insats, hen beskriver det genom

I början tänker man kanske att nu ska jag göra detta för att göra en stor insats, men desto längre man pluggar och framförallt jobbar detta har de säkert sagt till er också men kan man hjälpa en person genom sin yrkeskarriär så är man typ nöjd med det.

Vidare förklarar Love att hen mer och mer börjar tycka arbetet är utmanande och att det var inget Love hade reflekterat innan över att det skulle vara. Det Love beskriver vara utmanande är att hen ibland tar med sig arbetet hem och att hen måste kunna stänga av sina egna känslor. Noa beskriver att det är en jättestor skillnad på hur hen upplever skolkuratorsyrket från att hen tagit examen tills där hen befinner sig idag.

I början som nyexaminerad var det mycket att hitta sin yrkesroll och man funderade mycket kring det och nu är det väl mer så jag vet vad min yrkesroll är så det går inte mycket tid åt att fundera på det. Det sitter i ryggraden, man känner sig mer trygg.

Både Charlie och Alex förklarar att de idag är allt mer trygga som skolkuratorer och hänvisar till att de idag har mer kunskap och erfarenhet att luta sig emot. Alex förklarar att hen varit med om många situationer och kan därför känna sig mer säker som skolkurator. Det finns dock även negativa aspekter med erfarenhet och Charlie beskriver det som följande

Men det kan också vara mer utmanande för att jag också ser mer.. kanske ser mer vad jag behöver kunna, det här kan jag inte att man är mer medveten om vad.. ja hur stort det är och hur mycket man kan göra. hur mycket man kan lära sig.

Något annat som lyfts i intervjuerna är känslan av maktlöshet och ensamhet i arbetet som skolkurator. Noa beskriver exempelvis att hen ofta kan känna sig ensam i sitt arbete, det kan bland annat yttra sig i att hen och lärarna pratar olika språk ibland. Charlie lyfter ensamheten

som en del av arbetet och säger att hen dock inte är helt själv som kurator men att i själva arbetet blir hen ofta ensam. Love förklarar att hen ofta får ta del av tuffa berättelser som kan påverka hen känslomässigt. Vidare beskriver Love att känslan av maktlöshet kan förekomma med bakgrund till att skolkuratorer kan förväntas vara stödjande, vilket betyder att Love inte fattar beslut som en myndighetsperson. Love kan alltså identifiera ett problem men måste motivera till exempel en familj att ta stöd från socialtjänsten vilket kan kräva mycket tålamod. Det framkommer även i intervjun med Love att det kan vara en stor utmaning att se behov och samtidigt ha vetskapen om att det inte finns resurser för att täcka dessa behov, vilket kan leda till en känsla av maktlöshet berättar Love.

7.2.3.1 Analys av utveckling i arbetslivet

Det framkommer i resultatet att för de flesta respondenter har de som skolkuratorer utvecklats mycket från att de började arbeta tills där de befinner sig i dag. Utifrån Angelöw, Jonsson och Stiers (2015) beskrivning av rollteorin kan det ses som att skolkuratorerna anpassar skolkuratorsrollen och handlandet till den situation de befinner sig i. Det vill säga att i början när kuratorerna var nyexaminerade befann de sig i en situation och anpassade rollen till just den situationen, när det sedan har gått en tid förändras situationen i form av bland annat mer erfarenhet och således, utifrån rollteorin, förändras även hur kuratorerna anpassar sig till rollen. Det kan därför ses som att det är på följande sätt skolkuratorerna har utvecklats. Något annat som belyses i resultatet är problematiken Love lyfter gällande svårigheten att stänga av sina känslor, samt tendensen att ta med arbetet hem. Detta kan förklaras med hjälp av rollteorin i form av att alla människor besitter olika roller, i och med att individer har olika roller finns även olika förväntningar och normer som personen förväntas handla efter. När rollerna blir motstridiga betecknas det enligt Angelöw, Jonsson och Stier (2015) som en rollkonflikt. Att Love har svårt att stänga av sina känslor kan därför förklaras som att hen blir påverkad av berättelser hen får höra men samtidigt ställs det krav att Love ska kunna hantera känslorna i sin profession. Det kan alltså beskrivas föreligga en konflikt mellan kraven på rollen som kurator och Loves behov av att få uttrycka sina känslor.

7.2.4 Konflikter i arbetslivet

Fyra av de fem intervjuade förklarar att det sällan är deras sociala positioner krockar med varandra, men att det förekommer. Kim var den enda respondent som berättade att hen aldrig varit med om att det skett krockar mellan hens privata värderingar och skolans värdegrund. Alex berättar att ledningen ibland kan ta beslut som Alex inte kan stå bakom. Alex lyfter ett exempel där det hänt att skolan gjort ett utskick som var signerat med bland annat Alex namn, som hen inte godkänt. Love förklarar att hen delar organisationens värderingar och vad skolan står för men att ibland kan elever ha uttryckt saker som Love inte står för

Men det är klart, i samtal med elever har det dykt upp situationer där jag har blivit lite för triggad i en situation till exempel ja men när man är mot homosexuella, elever har uttryckt hat mot homosexuella det har triggat mig på ett personligt plan, ja men att min egen privata person går i gång situationen blir att jag inte håller med och då blir det svårt att föra en diskussion.

Vidare beskriver Love problematiken sociala medier för med sig. Många elever "addar" Love på hens privata sociala medier, dock har Love valt att inte godkänna dessa förfrågningar så länge eleverna går på skolan för att inte blanda in privatlivet i arbetet samt för att skydda sin familj. Noa förklarar att det är sällan hen upplever att det uppstår konflikter i arbetet, hens etiska värderingar stämmer bra överens med skolans. Ibland kan det dock uppstå situationer där Noa ser att en elev som mår dåligt blir lugn av att sitta med sin telefon. Det finns dock regler i skolan som säger att elever inte ska hålla på med sina telefoner och personal som upptäcker detta ska be eleven plocka ned sin telefon.

Vidare beskriver Charlie att hen har olika funktioner i skolan, såsom kurator, medlem i likabehandlingsteam och klassföreståndare. Charlie beskriver att hen kände sig förvirrad i början av sitt arbete eftersom arbetet var väldigt "flytande". Något annat Charlie lyfter är att hen tror att föräldrar och elever kan ha andra förväntningar på hen som skolkurator än vad Charlie själv har

Jag tror absolut att det finns förväntningar jag kanske inte är precis den kurator som de tänker. Jag har ju mina uppgifter ja det här ska jag göra, men jag kan ju också vara Charlie, mig själv liksom i vardagen och skolan

7.2.4.1 Analys av konflikter i arbetslivet

Som beskrivits ovan har Alex upplevt att skolan tagit beslut som hen inte kan stå bakom. Utifrån Angelöw, Jonsson och Stiers (2015) beskrivning av rollteorin skulle det kunna ses som att Alex haft en rollkonflikt. Alex i yrkeskontexten behöver vara lojal mot sin arbetsgivare, det vill säga skolan. Skolan tar dock ett beslut som Alex privata värderingar inte kan stå bakom, det kan således ses som att den professionella roll Alex har kontra hans privata roll krockar med varandra och således har det uppstått en rollkonflikt. Vidare beskriver Love om problematiken som kan uppstå när elever uttrycker sig rasistiskt eller homofobiskt. Love blir som tidigare nämnt triggad av det och kan då ha svårt att föra en diskussion. Med hjälp av begreppet interkonflikt inom rollteorin skulle det kunna ses som att Love i sin professionella roll förväntas kunna möta elever och inte "brusa upp" samt kunna föra en diskussion. Love i sin privata roll triggas dock mycket när människor uttrycker sig på sätt som går i emot Loves värderingar. När en elev uttrycker sig exempelvis rasistiskt blir det svårt för Love att behålla sitt "professionella jag" eftersom det triggar upp Love på ett privat plan och det kan således utifrån rollteorin tolkas som att det skett en interkonflikt.

Charlie har, som ovan beskrivits, olika funktioner i skolan vilket kan medföra olika rollförväntningar på Charlie. Utifrån Angelöw, Jonssons och Stiers (2015) beskrivning av rollförväntningar kan det ses som en svårighet för Charlie hur hen ska bete sig eftersom Charlie har flera olika roller i skolan. Exempelvis kan Charlie vara en kurator för en elev samtidigt som en annan elev ser Charlie som sin klassföreståndare. Det kan då utifrån rollteorin hända att Charlie inte uppfyller förväntningarna på sin roll vilket utifrån Trost och Levin (2010) kan leda till att Charlie "bestraffas", vilket innebär att Charlie kommer korrigera sin uppfattning om de sända förväntningarna. Att Charlie till en början kände sig förvirrad i arbetet, men att det idag fungerar bättre kan kopplas till begreppet professionell identitet. Professionell identitet handlar om individens uppfattning om sig själv i en yrkeskontext och den professionella identiteten utvecklas i samband med att individen integreras in i yrket (Neary, 2014 & Nuttman-Shwartz, 2017). Utifrån begreppet professionell identitet kan det tolkas som att Charlie till en början inte hunnit integrerats in i skolkuratorsyrket samt hade svårt att förstå sig själv i en yrkeskontext, vilket kan förklara att Charlie upplevde arbetet som förvirrande. Eftersom Charlie idag upplever att arbetet fungerar bättre kan det, utifrån begreppet professionell identitet, ses som att Charlie nu integrerats in i yrket. Vidare framkom det i resultatet att majoriteten av respondenterna upplevde att deras privata värderingar och skolans värderingar oftast går hand i hand. Neary (2014) förklarar att utvecklingen av den professionella identiteten sker i samspel med den sociokulturella miljö som individen befinner sig i. Att värderingarna går hand i hand skulle därför kunna förklaras genom att skolkuratorerna befunnit sig i skolans sociokulturella miljö och därmed internaliserat de värderingar skolan står för till sina egna värderingar.

7.3 Övergång från utbildning till arbete

“Allt man läser blir ju helt annorlunda när man upplever det” säger Love och syftar på aspekter av arbetslivet som ekonomi och resurser som hen redan hade läst om men förstod bättre när hen hade upplevt det. Love tycker att utbildningen skulle ha innehållit mer samtalsmetodik och gett sina studenter mer möjlighet att träna på att ha samtal med klienter för att förbereda dem inför arbetslivet. De redskap som Love kände att hen saknade efter sin avklarade utbildning har hen fått tillgodose på egen hand genom att öva men hen önskar att det hade funnits mer pengar hos kommunen för att vidareutbilda personalen på den arbetsplatsen hen började på efter utbildningen. Love anser att hen har fått “ett grundtänk” och kunskap om utmaningar elever och familjer har men säger att “man kan ju inte jobbet när man är färdigbakad student”.

När Noa kom ut i arbetslivet var hen oförberedd på att bli inkastad i arbetet.

Att man skulle bli så inkastad i saker och ting, det var nånting jag inte var beredd på att man skulle bli. Att man kom till sitt jobb och så fick man sina ärenden och börja jobba bara utan att man fick någon vidare inskolning eller så.

Noas första jobb som socionom var på socialtjänsten där hen blev tilldelad en handledare men handledaren hade oftast inte tid med hen. När Noa fick sin lista med ärenden som hen skulle ta hand om förstod hen inte riktigt hur mycket ansvar och arbete det var på listan. Gällande kuratorsyrket känner Noa att hen saknade den praktiska erfarenheten som förberedelser inför ett samtal när hen var nyexaminerad. Noa förklarar att hen kunde teorier och grunderna om förhållningssätt men att hen fick lära sig att arbeta med metoder senare på arbetsplatsen.

Charlie anser det vara en brist att hen inte fick med sig det pedagogiska perspektivet från socionomprogrammet. Den pedagogiska institutionen (2004) på Umeå Universitet beskriver begreppet pedagogik som en vetenskaplig disciplin som genererar kunskap om hur individen formas och förändras. Pedagogik berör och behandlar ämnen som bland annat utbildning, lärande och undervisning (Pedagogiska Institutionen, 2004). Charlies brist på kunskaper om det pedagogiska perspektivet medförde svårigheter i arbetet när hen inte förstod lärolagets arbetsätt. När Charlie kom ut i arbetslivet första gången i en storstad beskriver hen att hen inte var förberedd på hur många människor det var som befann sig i utsatta situationer

Då jag hade haft praktik innan i en mindre kommun sen började jag jobba i en storstadskommun så då var jag inte helt förberedd på det, det var mycket människor i utsatta situationer som jag inte var helt förberedd på. Det var det verkliga livet, verkliga situationer, det blev på riktigt.

Charlie har vidareutbildat sig inom psykisk ohälsa och läst in sig på elevhälsans uppgifter, skolans lagar och liknande för att bättre förstå sig på lärarnas arbete.

För Kim var skollagen också någonting som hen saknade när hen började arbeta som skolkurator. Samtal med barn var någonting som Kim känner att hen hade behövt ha med sig från utbildningen eftersom det är en viktig del av kuratorsyrket. “Man förväntas kunna allt om allt och man kan ju egentligen inte man har bara grundkunskap om det mesta.” säger Kim och förklarar vidare att socialarbetare som kommer ut i arbetslivet förväntas hantera alla situationer när de inte har övat på det under utbildningens gång. Kim poängterar även vikten av att arbeta utifrån ett helhetsperspektiv när man börjar arbeta som skolkurator. Anledningen är att en skolkurator ska vara “spindeln i nätet” då skolkuratoren ofta är kontakten mellan lärare, elever, BUP och socialtjänsten.

Helhetsperspektivet fick jag nog från utbildningen men resten skulle jag nog säga att jag har fått lära mig för hand eller i för sig bemötande får man också med sig hur man ska tänka alltså att man kan se andras perspektiv också lite empatiska grejer som man har läst. Annars mycket annat har jag fått lära mig själv tror jag.

Genom handledning och kuratorträffar har Kim lyckats tillgodose de kunskaper hen behövde i sin yrkesroll. Kim benämner att när hen hamnar i en situation där hen behöver skaffa sig kunskaper så ser hen till att göra det. Gällande Alex så hade hen tidigare erfarenhet av kuratorsyrket genom sin praktik tillsammans med en kurator, därför blev inte Alex övergång en lika stor omställning som för resterande av respondenterna.

7.3.1 Analys av övergång från utbildning till arbete

Kim nämner i resultatet att socialarbetare som kommer ut i arbetslivet förväntas hantera alla situationer kring yrket, trots att de inte fått möjlighet att öva på den hanteringen. Utifrån Angelöw, Jonsson och Stiers (2015) beskrivning av rollteorin och rollförväntningar kan det ses som att det finns en rollförväntan från omgivningen hur skolkuratoren ska uppföra och handla i sin skolkuratorsroll, dock har inte skolkuratoren fått möjlighet att kunna leva upp till dessa förväntningar. Det som kan hända i en sådan situation enligt Trost och Levin (2010) är att skolkuratoren tolkar förväntningarna från omgivningen utifrån sina egna förväntningar och förmågor. Eftersom skolkuratoren i övergången inte givits möjlighet att lära sig sin yrkesroll fullt ut kan det komma att hen missuppfattar sända förväntningar, vilket kan ge konsekvenser i form av att skolkuratoren upplever negativa reaktioner från omgivningen. Denna bestraffning kommer med största sannolikhet leda till att skolkuratoren korrigerar sin uppfattning om de sända förväntningarna.

Ett flertal intervjupersoner berättar att de kunskaper och färdigheter som de saknade när de kom ut i arbetslivet har de fått lära sig på egen hand genom att öva. Kim berättar att hen skaffar sig nya kunskaper när det finns behov för det. Charlie har även vidareutbildat sig för att ha tillräckligt med kunskaper som krävs för att utöva sitt arbete. Enligt strukturell rollteori kan individer besitta en roll som är förknippad med en samhällsstruktur vilket medför skyldigheter och rättigheter för individen (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Utifrån strukturell rollteori kan intervjupersonerna tolkas ha en roll som är förknippad med en samhällsstruktur eftersom deras arbetsplats det vill säga skola är en institution. Intervjupersoner har därmed skyldigheter och rättigheter förknippade med den rollen. En skyldighet som kuratorer kan anses ha i sin roll är att kunna utföra sina arbetsuppgifter och att intervjupersonerna tar initiativ till att lära sig det de kunskaper och färdigheter som krävs för rollen kan tolkas vara en skyldighet som de utövar. Kim och Noa berättar att de fick handledning på den arbetsplatsen de arbetade på samt har Kim även fått möjligheten att medverka i kuratorträffar. Enligt strukturell rollteori har individer som besitter en strukturell roll även rättigheter som de kan utöva (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Handledning som Kim och Noa fick kan tolkas vara en rättighet som de utövade i samband med deras roll som kurator. Enligt begreppet rollförväntningar utformar individer sina roller utifrån de förväntningar samhället har och individer vars beteende stämmer bäst överens med förväntningarna värderas positivt (Angelöw, Jonsson & Stier, 2015). Att intervjupersoner lärde sig de kunskaper och färdigheter som är nödvändiga för deras roll som kurator kan tolkas leda till att deras beteende stämmer bättre överens med samhällets rollförväntningar vilket i sin tur kan leda till att de värderas positivt.

8. Diskussion

8.1 Slutdiskussion

Syftet med denna uppsats var att undersöka övergången från högre utbildning till arbete för skolkuratorer samt att undersöka hur socionomprogrammet upplevs ge förutsättningar för att kunna utöva yrket som skolkurator. Fokus har även legat på att undersöka om synen på yrkesrollen har förändrats i samband med ökad yrkeserfarenhet. Data som samlats in genom intervjuer har presenterats i resultatdelen och analyserats med hjälp av rollteorin och begreppen profession och professionell identitet. Nedanstående avsnitt är uppdelad efter två teman som har varit centrala för besvarandet av syftet och frågeställningar; övergång från utbildning till arbete och yrkesroll.

8.1.1 Övergång från utbildning till arbete

Utifrån respondenternas berättelser om sina erfarenheter från socionomprogrammet kan det konstateras att skolkuratorer drar nytta av kursmoment som behandlar ungdomar och barn, vetenskapliga teorier och metoder, socionomers förhållningssätt och praktiska färdigheter som exempelvis samtalsmetodik. Helhetsperspektivet är ett exempel på ett förhållningssätt som skolkuratorerna får med sig från utbildningen och har användning av i sitt arbete vilket överensstämmer med Akademikerförbundet SSR:s beskrivning av skolkuratorers arbete. Enligt Akademikerförbundet SSR (2019) ska skolkuratorer ha ett helhetssammanhang i sitt arbete vilket innebär att förstå elevens situation utifrån dennes omgivning och inte enbart skolmiljön. Det kan konstateras att socionomprogrammet ger sina studenter de kunskaper som behövs för att arbeta med hänsyn till helhetssammanhanget.

Övergången från utbildning till arbete kan dock vara problematiskt för skolkuratorer eftersom de inte har med sig nödvändiga kunskaper för skolkuratorsyrket som det pedagogiska perspektivet och skollagen. Socionomprogrammet innehåller idag kursmoment som behandlar vetenskapliga teorier och metoder (Örebro universitet, 2019; Uppsala Universitet 2019) men kursmoment som berör det pedagogiska perspektivet saknas. Skolkuratorer får inte med sig de pedagogiska kunskaperna som är viktiga inom skolmiljön. Även om skolkuratorerna inte för undervisning skulle det kunna medföra att skolkuratorerna saknar förståelse för lärarnas förutsättningar och även lärarnas perspektiv, arbetsförhållande och arbets sätt.

Kejerfors & Alexius (2012) beskriver att efter avklarad socionomexamen besitter socionomstudenter en bred kunskap om socialt arbete, exempelvis ämnen som sociologi och juridik. Respondenterna upplevde dock inte att den juridik som de hade med sig från socionomutbildningen var tillräcklig för rollen som skolkurator. Enligt Skollag kap 1. § 1 innehåller skollagen bestämmelser om skol- och utbildningsformer. Eftersom skolkuratorer arbetar enligt Skollagen precis som lärare (Akademikerförbundet SSR, 2015) kan det tolkas vara ett viktigt lagrum för skolkuratorer att ha kunskaper om. Skollagen är dock ett lagrum som inte behandlas under utbildningen vilket resulterar i att skolkuratorer får inhämta den kunskapen på egen hand. Brist på kunskaper om skollagen kan också tänkas bidra till en svårare övergång från utbildning till arbete. Vuolo, Staff och Mortimer (2012) skriver att svag kontakt mellan arbetsgivare och utbildningen kan vara en orsak till en problematisk övergång från utbildning till arbete. Som tidigare nämnt är pedagogik och skollagen viktiga ämnen inom skolmiljön men de behandlas inte under socionomutbildningen därför kan det diskuteras om universitet och högskolor med socionomprogrammet har en svag kontakt till skolverksamheter.

En annan slutsats som kan konstateras är att samtalsmetodik är en viktig färdighet inom skolkuratorsyrket. Skolkuratorerna upplever dock inte att de får möjligheten att öva på den färdigheten tillräckligt mycket under utbildningen vilket leder till att de lär sig det senare på arbetsplatsen. Enligt en studie gjord av Toal-Sullivan (2006) är det inte ovanligt att nyexaminerade studenter har begränsad praktisk erfarenhet vilket kan försvåra övergången. En fråga som kan diskuteras är om mer praktik hade gett socionomstudenter bättre förutsättningar. Brzinsky-Fay (2014) skriver att personer utan arbetslivserfarenhet har större risk för att utsättas för svårigheter gällande övergången från utbildning till arbete. Det kan även diskuteras om praktik bör komma tidigare i utbildningen för att ge studenterna mer arbetslivserfarenhet och för att underlätta för sina studenter att koppla teoretiska kunskaper till arbetslivet. Enligt en studie gjord av Jansen (2018) blir det inte annorlunda med två perioder av praktik istället för en eftersom yrkesutövare har större ansvar i sitt arbete jämfört med en student. Det väcker därmed tankar om längre praktik är lösningen på bristen på arbetslivserfarenhet. Gällande intervjupersonernas upplevelser av brist på samtalsmetodik kan det diskuteras hur mycket kunskaper en grundutbildning egentligen kan ge och om det är ett ämne en person någonsin kan bli fullärd inom.

Utöver de färdigheter och kunskaper utbildningen ger sina studenter kan även handledning på arbetsplatsen konstateras vara en viktig del av övergången från utbildning till arbete. Respondenterna uttrycker att de hade en bristande handledning och utbildning på grund av arbetsplatsens ekonomi och resurser. Enligt Toal-Sullivans (2006) studie spelar arbetskollegorna stor roll i övergången från student till yrkesverksam och stöd från kollegorna kan underlätta de svårigheter övergången medför. Ohlsson (2009) skriver också att handledning och stöd är en viktig faktor i utvecklingen från att varit student till att börja arbeta. Handledning på arbetsplatsen kan därför tänkas vara en viktig faktor i utvecklingen från student till yrkesverksam.

8.1.2 Yrkesroll

Utifrån resultatet och analysen kan det konstateras att skolkuratorerna upplever att synen på deras yrkesroll utvecklas i samband med ökad yrkeserfarenhet. Med hjälp av rollteorin förklarades det som att varje individ anpassar sin roll utifrån den situationen som hen befinner sig i. Vidare framkommer det utav en av respondenterna att yrkesrollen även kan vara mer utmanande desto längre tiden går eftersom hen då är kapabel till att se fler brister i arbetet. Detta stämmer överens med Pomare, Ellis, Churruca, Long och Braithwaite (2018) studie som visar att osäkerheten i yrkesrollen inte nödvändigtvis behöver minska med erfarenhet, eftersom det kommer ny erfarenhet hela tiden till socialarbetaren som kan göra det svårt för hen i sin yrkesroll. Den stora förändringen tycks dock vara att yrkesrollen förändras till något positivt, majoriteten av respondenterna förklarade att de idag jämfört med när de började arbeta är mer trygga och säkra i sin yrkesroll som ett resultat av yrkeserfarenhet. Att bli mer säker i sin yrkesroll med ökad yrkeserfarenhet är något som stärks av tidigare forskning, ett exempel är Ohlssons (2009) studie som presenterats tidigare i arbetet där det framkommer att en individ blir allt mer säker i sin yrkesroll genom erfarenhet.

I resultat och analysavsnittet framkom det att ett flertal av respondenterna till en början kände sig osäkra i sin yrkesroll. Att i början känna sig osäker i sin yrkesroll är något som även framkommit i Tham och Lynch (2017) samt Toal-Sullivans (2006) studie. Toal-Sullivans studie är som tidigare nämnt genomförd med arbetsterapeuter och det kan därför diskuteras om osäkerhet i yrkesrollen till en början gäller människovårdande yrken generellt. Det vill säga att det finns en tendens för de yrkesgrupper som arbetar med människor att i början känna sig osäker i sin yrkesroll. Något annat som framkom genom intervjuerna var att det fanns ett

tankesätt i början av karriären att göra stor skillnad och kunna hjälpa alla. Tham (2018) menar att socialarbetare ofta har en förväntan att de i sin yrkesroll ska kunna hjälpa många människor i svåra livssituationer. Synen på yrkesrollen förändras dock ofta när man kommer ut på fältet och ser att verkligheten kan vara komplex. Likt Thams (2018) studie gällande att tankesättet "att kunna hjälpa alla" förändras över tid har även respondenterna ändrat det tankesättet. En av respondenterna uttryckte att bara hen hade hjälpt en person var hen nöjd med det.

Vidare kan det konstateras att utvecklingen av yrkesrollen har bland annat skett genom praktisk träning. En respondent uttryckte att det idag var lättare att axla det ansvar som läggs på hens yrkesroll som skolkurator. Det skulle kunna tolkas bero på att respondenten genom praktisk erfarenhet utvecklats i sin yrkesroll och därmed kan känna sig mer säker och axla det ansvar som krävs i rollen. Resultatet visade att omgivningen i form av bland annat skolledning, föräldrar och lärare hade höga förväntningar på dem som skolkurator i början. Det framkom även att eleverna hade en mer realistisk bild av vad skolkuratoren i sin yrkesroll kunde hjälpa dem med. Att eleverna hade en mer realistisk bild kan diskuteras i relation till Pomare, Ellis, Churruca, Long och Braithwaite (2018) studie som säger att osäkerheten i yrkesrollen ofta uppkommer i mötet med klienter. Det skulle kunna handla om att skolkuratoren i mötet med eleven kan visa att hen inte har svar på allting och att det inte alltid finns några direkta lösningar på alla problem. Eleven kan då en mer realistisk bild av vad skolkuratoren kan hjälpa till med jämfört med föräldrar, skolledning och lärare, som kanske inte har samma direktkontakt med skolkuratoren som eleverna har.

Det har även framkommit av intervjuerna att det finns en tendens att ta med sig arbetet hem. I avsnittet tidigare forskning har det framkommit av både Tham (2018) och Cleak (2016) att det ofta ställs höga krav på socialarbetare och det kan därför diskuteras om att tendensen att ta med sig arbetet hem är en konsekvens av höga krav och höga ambitioner. Det vill säga att kuratorerna har höga krav på sig i sin yrkesroll och tar därför med sig arbetet hem för att hinna med. Det går dock inte att undkomma faktorn om att det i möten med människor i svåra livssituationer är svårt att bara koppla bort sina känslor, vilket självklart också kan vara ett resultat av att ta med sig arbetet hem.

8.2 Slutliga reflektioner

Respondenternas upplevelser av övergången från utbildning till arbete kan ha påverkats av andra faktorer än enbart utbildningens förutsättningar. I analysen framkommer det att respondenternas förväntningar innan påbörjad utbildning var att det är en bred utbildning som skulle ge dem möjligheten att arbeta med människor inom olika områden. Det nämns även att de upplevde socionomprogrammet att vara inriktat mot utredningsarbete och socialtjänsten vilket kan tolkas gå emot deras förväntningar om att utbildningen är bred och behandlar olika yrkesroller för socionomer. I detta fall kan skolkuratorernas erfarenheter av utbildningen blivit påverkade av deras förväntningar. Skolkuratorerna berättar även om hur deras ålder kan ha påverkat deras upplevelser av utbildningen, framförallt om äldre studenter har mer arbetslivserfarenhet. Brzinsky-Fay (2014) förklarar att saknaden av arbetslivserfarenhet kan vara en faktor som medför svårigheter i övergång mellan utbildning och arbete. Det kan således finnas andra faktorer som kan ha påverkat skolkuratorers erfarenheter av utbildning och övergången från utbildning till arbete som denna uppsats inte har berört. Vuolo, Staff och Mortimer (2012) tar upp faktorer som bland annat studentens ambitioner och socioekonomiska bakgrund som exempel som kan påverka synen på utbildningen. Det kan vara viktigt för läsaren att vara medveten om våra begränsningar i denna studie, som exempelvis att vi inte har haft möjligheten att inkludera andra perspektiv än skolkuratorers.

Det framkommer i resultatet att vissa intervjupersoner upplevde socionomprogrammet vara inriktat mot socialtjänsten och som ett exempel benämns de juridiska kurser som behandlar socialtjänstlagen medan skollagen inte får utrymme i kursinnehållet. Enligt Vuolo, Staff och Mortimer (2012) kan svag kontakt mellan arbetsgivare och utbildningen vara en orsak till en problematisk övergång från utbildning till arbete. Bristen på kursmoment som behandlar pedagogik och skollagen kan tolkas som att socionomprogrammet har en svag kontakt till skolverksamheter. Det kan därför diskuteras om skolkuratorers och socialsekreterares upplevelser skiljer sig åt. Ett annat perspektiv som hade varit relevant för studien är lärarnas upplevelser av socionomprogrammet. I denna studie har vi inte haft resurser till att kunna inkludera och jämföra resultatet med andra perspektiv och det har inte heller funnits resurser till att undersöka bakomliggande faktorer som exempelvis socioekonomisk bakgrund. Uppsatsen kan dock fungera som en grund för fortsatta studier inom ämnet där andra perspektiv och faktorer kan inkluderas.

Referenslista

Akademikerförbundet SSR. (2019). *Kuratorer inom hälso- och sjukvård*. Hämtad 200402 från:<https://akademssr.se/yrkesfragor/socionom/kurator-inom-halso-och-sjukvard>

Akademikerförbundet SSR. (2018). Novus 2018 Socialsekreterare. Hämtad 200514 från <https://akademssr.se/sites/default/files/files/Novus%202018%20Socialsekr.pdf>

Akademikerförbundet SSR. (2015). *Policy för skolkuratorer*. Hämtad 200421 från [https://akademssr.se/sites/default/files/files/policy for skolkuratorer mar 2015 w.pdf](https://akademssr.se/sites/default/files/files/policy%20for%20skolkuratorer%20mar%202015%20w.pdf)

Andersson, S. (2014). *Om positivism och hermeneutik: en introduktion i vetenskapsteori*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Angelöw, B., & Jonsson, T. (2000). *Introduktion till socialpsykologi* (2., [rev.] uppl. ed.). Lund: Studentlitteratur

Angelöw, B., Jonsson, T. & Stier, J. (2015). *Introduktion till socialpsykologi*. (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur.

Beddoe, L., Davys, A., & Adamson, C. (2013). Educating Resilient Practitioners. *Social Work Education*, Vol. 32:1, s. 100–117

Brante, T. (2009). Vad är en profession? Teoretiska ansatser och definitioner. I L. Maria (Red.), *Vetenskap för profession* (s. 15–34). Högskolan i Borås

Brante, T., Johnsson, E., Olofsson, G., Svensson, L.G. (2015). *Professionerna i kunskapssamhället: en jämförande studie av svenska professioner*. Stockholm: Liber.

Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Brzinsky-Fay, C. (2014). The Measurement of School-to-work Transitions as Processes, *European Societies*, Vol. 16:2, s. 213–232

Cleak, H., Roulston, A., & Vreugdenhil, A. (2016). The Inside Story: A Survey of Social Work Students' Supervision and Learning Opportunities on Placement. *British Journal of Social Work*, Vol. 46:7, s. 2033–2050.

Curtis, L., Moriarty, J. & Netten, A. (2010). 'The expected working life of a social worker', *British Journal of Social Work*, Vol. 40:5, s. 1628–1643.

Dellgran, P. & Höjer, S. (2005). Rörelser i tiden. Professionalisering och privatisering i socialt arbete. *Socialvetenskaplig tidskrift*, Vol. 12: 2–3, s. 246–267.

Dellgran, P. (2016). Socionomer som profession. I B. Meeuwisse, A., Swärd, H., Sunesson, S. & Knutagård, M. (Red.), *Socialt arbete: En grundbok* (s.251-269). Stockholm: Natur & Kultur.

Faller, K. C. Grabarek, M. Ortega, R. M. (2010). *Commitment to child welfare work: What predicts leaving and staying?* Children and Youth Services Review, Vol. 32:6, s. 840–846

- Fejes, A. & Thornberg, R. (red.) (2015). *Handbok i kvalitativ analys*. (2., utök. uppl.) Stockholm: Liber.
- Folkhälsomyndigheten. (2020). *Riskbedömning av evenemang och sammankomster med anledning av covid-19*. Hämtad 29/03–2020 från <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/e5185243fa404598a08d4b62f7616249/riskbedomning-evenemang-sammankomster.pdf>
- Gilje, N. & Grimen, H. (2007). *Samhällsvetenskapernas förutsättningar*. Göteborg: Daidalos.
- Gomez, R. J.; Travis, D. J.; Ayers-Lopez, S.; Schwab, A.J. (2010). In search of innovation: A national qualitative analysis of child welfare recruitment and retention efforts. *Children and Youth Services Review*; Vol. 32:5, s. 664–671.
- Hamama, L. (2012). Burnout in Social Workers Treating Children as Related to Demographic Characteristics, Work Environment, and Social Support. *Social Work Research*; Vol. 36:2, s. 113–125.
- Hjerm, M., Lindgren, S. & Nilsson, M. (2014). *Introduktion till samhällsvetenskaplig analys*. (2., [utök. och uppdaterade] uppl.) Malmö: Gleerup.
- Hussein, S.; Moriarty, J.; Stevens, M.; Sharpe, E.; Manthorpe, J. (2014). Organisational Factors, Job Satisfaction and Intention to Leave Among Newly Qualified Social Workers in England. *Social Work Education*; Vol. 33:3, s.381–396.
- Högskoleverket. (2009). *Utvärdering av socionomutbildningen vid svenska universitet och högskolor* (Rapport 2009:36). Stockholm: Högskoleverket
- Jansen, A. (2018). ‘It’s so complex!’: Understanding the challenges of child protection work as experienced by newly graduated professionals. *British Journal of Social Work*, Vol. 48:6, s. 1524–1540.
- Johnsson, E., Laanemets, L., Svensson, K., Jonnergård, K., Funck, E., & Wolmesjö, M. (2008). Den professionella blicken - bedömningar i socialt arbete. *In Acta Wexionensia* Vol.161, s. 85–99.
- Järkestig Berggren, U. (2015). Building on users' knowledge as a basis for professional expertise? An example from Swedish social care services, *European Journal of Social Work*, Vol. 18:5, s.718–730,
- Jönsson, J. (2019). Servants of a ‘sinking titanic’ or actors of change? Contested identities of social workers in Sweden, *European Journal of Social Work*, Vol. 22:2, s. 212–224
- Kalman, H. & Lövgren, V. (red.) (2012). *Etiska dilemman: forskningsdeltagande, samtycke och utsatthet*. Malmö: Gleerups.
- Kejerfors, J. & Alexius, K. (2012). Vad kan socionomer? Något om förväntningarna på socionomers kunskaper och yrkeskompetens. s. (429–440) i *Rätt, social utsatthet och*

samhälleligt ansvar: Hollander, A. Ryberg Welander, L. Stockholm: Norstedts Juridik AB, 2012.

Kullberg, K., & Göteborgs universitet. Institutionen för socialt arbete. (2011). *Socionomkarriärer om vägar genom yrkeslivet i en av välfärdsstatens nya professioner* (Skriftserien / Göteborgs universitet, Institutionen för socialt arbete, 2011:3). Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. (2. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Källström, Å. & Andersson Bruck, K. (2017). *Etiska reflektioner i forskning med barn*. Gleerups Utbildning AB.

Neary, S. (2014). Professional identity: What I call myself defines who I am. *Career Matters*, Vol. 2:3, s. 14–15.

Nuttman-Shwartz, O. (2017). Rethinking Professional Identity in a Globalized World. *Clinical Social Work Journal*, Vol. 45:1, s. 1–9.

Nygren, L. (2016). Socialt arbete i praktik, forskning och utbildning. s. 128 - 140. i Meeuwisse, A., Swärd, H., Sunesson, S. & Knutagård, M. (red.) (2016). *Socialt arbete: en grundbok*. (3., [rev. och utök.] utg.) Stockholm: Natur & Kultur.

Ohlsson, U. (2009). *Vägen in i ett yrke: en studie av lärande och kunskapsutveckling hos nyutbildade sjuksköterskor*. Diss. Örebro: Örebro universitet, 2009. Örebro.

Pedagogiska institutionen. (2004). *Självvärdering*. Umeå: Pedagogiska institutionen, Umeå universitet

Pomare, C., Ellis, L., Churrua, K., Long, J., & Braithwaite, J. (2018). The Reality of Uncertainty in Mental Health Care Settings Seeking Professional Integration: A Mixed-Methods Approach. *International Journal of Integrated Care*, Vol. 18:4, s. 13.

SFS. 2010:800. Skollag. Hämtad 20/04–2020 från https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800

Smith, B. D. (2005). *Job retention in child welfare: Effects of perceived organizational support, supervisor support, and intrinsic job value*. Children and Youth Services Review, Vol. 27. s. 153–169.

Svensson, K., Johnsson, E. & Laanemets, L. (2008). *Handlingsutrymme utmaningar i socialt arbete*. Stockholm: Natur & kultur.

Svensson, K. (2019). *Socionomers syn på sin yrkesroll och organisation. En jämförande enkätstudie 2008 och 2018*. (10 uppl.) (Research Reports in Social Work). Lund: Lund University, School of Social Work.

Tham, P. (2018). A Professional Role in Transition: Swedish Child Welfare Social Workers' Descriptions of Their Work in 2003 and 2014. *British Journal of Social Work*, Vol. 48:2, s. 449–467.

Tham P. & Lynch D. (2019). 'Lost in transition?' – Newly educated social workers' reflections on their first months in practice, *European Journal of Social Work*, Vol. 22:3, s. 400–411.

Toal-Sullivan, D. (2006). New Graduates' Experiences of Learning to Practise Occupational Therapy. *British Journal of Occupational Therapy*, Vol. 69:11, s. 513–524.

Trost, J. & Levin, I. (2010). *Att förstå vardagen: med ett symbolisk interaktionistiskt perspektiv*. (4. uppl.) Lund: Studentlitteratur.

Toros, K. (2019). Undergraduate students' perception of their own strengths and weaknesses as potential social workers. *Journal of Social Work Practice*, Vol. 33:1, s. 81–93.

Universitetskanslersämbetet. (2017). *Vår verksamhet*. Stockholm.

Uppsala Universitet. (2019). *Socionomprogrammet 2020/2021*. Hämtad 19/05–2020 från <https://www.uu.se/utbildning/utbildningar/selma/program/?pKod=SOC1Y>

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Elanders Gotab.

Vuolo, M., Staff, J., & Mortimer, J. (2012). Weathering the Great Recession: Psychological and Behavioral Trajectories in the Transition From School to Work. *Developmental Psychology*, Vol. 48:6, s. 1759–1773.

Wiles, F. (2013). 'Not Easily Put Into a Box': Constructing Professional Identity. *Social Work Education*, Vol. 32:7, s. 854–866.

Örebro Universitet. (2019). *Socionomprogrammet, 210 hp*. Hämtad 14/03–2020 från <https://www.oru.se/utbildning/program/socionomprogrammet/>

Bilagor

Bilaga 1

Intervjuguide

- Introducera dig själv namn, kön, ålder, hur länge du har arbetat som kurator.
- Vilket år tog du examen från socionomprogrammet? Vilket universitet?
- Vad hade du för förväntningar på utbildningen innan?
- Beskriv hur du upplever socionomprogrammet
  - Hur väl passar socionomprogrammet kuratorsyrket?
  - Vilka eventuella brister identifierade du?
  - Vad såg du som positivt med programmet?
- Vilka är de viktigaste färdigheterna och kunskaper att ha som kurator?
- Vilka färdigheter fick du med dig från utbildningen som du kan använda dig av som kurator?
- Fanns det några färdigheter du upplevde att du saknade när du började arbeta som kurator?
  - Hur har du tillgodosett att få dessa färdigheter/kunskaper?
- Finns det skillnader gällande hur du upplever din yrkesroll som nyexaminerad och idag? Utveckla gärna
- Vad hade du för förväntningar på rollen som kurator innan du började?
  - Vad har du för förväntningar på dig själv nu?
  - Vad har andra människor för förväntningar på dig? exempelvis elever, skolledningen. Kan du leva upp till de förväntningarna?
- Har du upplevt rollkonflikter? med dina privata roller, organisationen, kollegor eller dina egna värderingar.
- Kan du tänka dig att något kan ha påverkat din erfarenhet av utbildningen? Tex kön, ålder, förväntningar innan utbildningen etc.
- Har dina tankar om utbildningen förändrats efter att du börjat arbeta? Exempelvis såg du utbildningen på samma sätt när du tog examen som du gör idag? Finns det saker du kan se idag som varit bra (eller bristande) med utbildningen som du inte tänkte på när du precis tagit examen?

Bilaga 2

Samtyckesblankett

Information om deltagande i examensarbete

Som en del i vår kandidatexamen ingår att genomföra ett självständigt examensarbete. Syftet med vårt arbete är att undersöka hur skolkuratorer upplever övergången mellan högre utbildning och arbete. Vidare är syftet att undersöka förutsättningarna socionomprogrammet ger kuratorer och huruvida dessa passar kuratorsyrket med bakgrund till socionomprogrammets breda bas.

I examensarbetet genomförs intervjuer med personer om deras upplevelser av övergången från högre utbildning till arbete. Intervjuerna spelas in audio med utrustning som tillhandahålls av Örebro universitet och transkriberas. Inspelningarna och transkriptionerna bevaras till dess att det självständiga studentarbetet har bedömts som godkänt av examinator, varefter de raderas.

Det är frivilligt att delta i studien och deltagandet påverkar inte ditt arbete som skolkurator. Dina personuppgifter kommer behandlas med ditt samtycke i enlighet med europeiska dataskyddsförordningen (GDPR). Det rör uppgifter om namn, e-post, telefonnummer samt de ljudinspelningar som görs av intervjuerna.

Examensarbetet redovisas i form av en uppsats som presenteras skriftligt och muntligt vid ett examenstillfälle på Örebro universitet. Efter uppsatsens godkännande kan den komma att göras tillgänglig för allmänheten genom att publiceras i databasen DIVA. Fram till dess att arbetet har examinerats och godkänts *och publicerats på DIVA* har du rätt att dra tillbaka ditt samtycke och uppgifterna får då inte bevaras eller behandlas vidare utan annan laglig grund. Alla personuppgifter som samlas in kommer att hanteras med konfidentialitet. Namn på person, platser *och verksamheter* kommer att ersättas med pseudonymer.

Du har rätt att ta del av det som registrerats om dig och ha synpunkter på behandlingen av de uppgifter som samlats in. För information om studentarbetets utformning ber vi dig kontakta vår handledare. Frågor om hur Örebro universitet behandlar personuppgifter kan ställas till lärosätets dataskyddsombud på dataskyddsombud@oru.se. Klagomål som inte kan lösas av Örebro universitet lämnas till Datainspektionen.

Kontaktuppgifter

Student	Student	Handledare
Ellinor Friberg	Narmin Abdullayeva	Britt-Louise Toresson-Blohm
****.*****@hotmail.com	*****@outlook.com	*****_*****.***** *****@oru.se

072- *** ** **

072- *** ** **

Samtycke till deltagande i examensarbete

*Jag har fått information om vad det innebär och samtycker till, att delta i examensarbetet i socialt arbete vid Örebro universitet som genomförs av **Ellinor Friberg och Narmin Abdullayeva**.*

Namn Namnsson

Ort, datum